

FELSŐBARANYAI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE
MOHÁCSON,

1926. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 8-ÁN TARTOTT

KÖZGYŰLÉSÉNEK

ÉS AZ 1926. ÉVI JULIUS 7-ÉN HARKÁNYBAN TARTOTT
IDŐSZAKI ÉS 1926. ÉVI SZEPTEMBER 8-ÁN MOHÁCSON
TARTOTT RENDES BIRÓSÁGI ÜLÉSNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

FELSŐBARANYAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE HIVATALOS
KIADVÁNYA.

1926.

NYOMATOTT A DUNÁNTÚL EGYETEMI NYOMDÁJÁBAN, PÉCSETT

Csak helyben
használatra!

3 002840 836006

FELSŐBARANYAI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE
MOHÁCSON,

1926. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 8-ÁN TARTOTT

KÖZGYŰLÉSÉNEK

ÉS AZ 1926. ÉVI JULIUS 7-ÉN HARKÁNYBAN TARTOTT
IDŐSZAKI ÉS 1926. ÉVI SZEPTEMBER 8-ÁN MOHÁCSON
TARTOTT RENDES BIRÓSÁGI ÜLÉSNEK

JEGYZÖKÖNYVE.

FELSŐBARANYAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE HIVATALOS
KIADVÁNYA.

83.600

1926.

NYOMATOTT A DUNÁNTÚL EGYETEMI NYOMDÁJÁBAN, PÉCSETT

Községi jegyzőkönyv.

A Felsőbaranyai Református Egyházmegye *Mohácson*, 1926. évi szeptember hó 8-án rendes közgyűlést tartott, *Szalay Ferenc* esperes és *K. Mándy Sámuel* gondnok elnöklete alatt, melyen jelen voltak :

A) Az egyházak képviselői:

<i>Egyházak:</i>	<i>Lelkészek:</i>	<i>Világiak:</i>
1. Adorjás:	Halász Imre	
2. Babarc:	Szendrey Gyula	Török József
3. Baranyahidvég:	Bay Jenő	Török Lajos
4. Becefe:	Munkácsy Lajos	Sára János
5. Belvárd:	Mohácsi József	Baráth József
6. Bisse:	Horváth Zoltán	
7. Bogdása:	Kálmán Farkas	Bíró János
8. Botyka:		
9. Cún		
10. Csarnóta:	Horváth Antal	Molnár József
11. Dencsháza:	Rázsó János	
12. Diósvizsló:	Soós István	
13. Drávacsehi:	Aracs Gyula	
14. Drávacsepey:		
15. Drávafok:	Kálmán Farkas	Pap József
16. Drávaiványi:	Koczó János	J. Kis Sándor
17. Dráwapalkonya:	Csánki János	
18. Drávaszabolcs:	Csukás Endre	
19. Drávaszerdahely:	Borsos István	
20. Egyházas- haraszti:		
21. Garé:	Szívós Károly	
22. Gordisa	Borzák Lajos	

<i>Egyházak:</i>	<i>Lelkészek:</i>	<i>Világiak:</i>
23. Gyüd:	Nagy Dénes	
24. Harkány:	Szücs Sándor	
25. Hirics:	Dr. Tomanóczy János	
26. Ipacsfa:	Ádor Sándor	
27. Katádfa:	Józan Sándor	
28. Kákics:	Kiss Géza	
29. Kémes:	Koncz Antal	
30. Kiscsány-Oszipó:	Hideg János	Nagy Sándor
31. Kisharsány:	Berényi István	Szöllősi Sándor
32. Kistótfalu:	Dizseri Sándor	
33. Kórós:	Rácz Béla	
34. Kovácsbida:	Paksi Sándor	ifj. Jaksa József
35. Kölked:	Ádám Imre	Kovácska Lajos
36. Lúzsok:	Benke Andor	
37. Magyarmecske:	Sipos Lajos	
38. Matty:	Meleg Dezső	Nyiri Albert
39. Márfa:	N. Szabó Gyula	
40. Mohács:	Benkő Barna	Orbán János
41. Nagyarsány:	Szabó Károly	Végh István
42. Nagypeterd:	Pap Ákos	Gáspár József
43. Nagytótfalu:	Máthé Sándor	Á. Dani János
44. Nagyváty:	Mányoki Sándor	
45. Nyugotszent- erzsébet:		
46. Old:	K. Nagy József	
47. Peterd:		
48. Pécs:	Nyáry Pál	Varga Nagy István
49. Piskó:	Szabó József	
50. Rádfalva:	Garbay Sándor	
51. Rónádfalva:		
52. Rózsafa:	Simon Lajos	Fröhlich Lajos
53. Sámód:		Páhán István
54. Sellye:	Vitéz Jávör János	Czompó Sándor
55. Siklós:	Ruzsás Lajos	Denke Dániel
56. Siklósnagyfalu:	Nagy Ákos	Tomcsányi Ferencz
57. Sósvertike:	Ambrus György	Nagy Péter
58. Szaporca:	Szalay Ferenc	
59. Szava:	Józan Ignác	Káta Sándor

<i>Egyházak :</i>	<i>Lelkészek :</i>	<i>Világiak :</i>
60. Terehegy:	Pruzsinszky Barna dr.	Papp József
61. Tésenfa:	Kulifay Elek	
62. Turony:	Lutár Sándor	
63. Ujmindszent:	Sipos Lajos	
64. Vajszló:	Takács Sándor	
65. Zaláta:	Mádi István	

B) Tanítói képviselők:

B. Tóth Antal	Filep Domokos	Toók Gyula
---------------	---------------	------------

C) Egyházmegyei tanácsbírák:

<i>Lelkészek:</i>	<i>Világiak:</i>
Halász Imre (1923)	Hoffer Kálmán (1926)
vitész Jávör János (1926)	Dr. Kenessey Aladár (1918)
Máthé Ákos (1920)	Morvay Ferenc (1911)
Nyáry Pál (1916)	Dr. Nagy József (1924)
Sipos Lajos (1920)	Dr. Narancsik József (1923)
Szabó Károly (1915)	Dr. Szűcs Ernő (1923)

D) Egyházmegyei tisztviselők:

Nyáry Pál lelkészi főjegyző	Dr. Narancsik József világi főjegyző
Hidegh János lelkészi aljegyző	Dr. Saortay Árpád világi aljegyző
Melegh Dezső lelkészi aljegyző	

Halász Imre közpénztáros
 vitész Jávör János ny. int. pénz-
 kezelő
 Dr. Fejes János ügyész
 Dr. Szűcs Ernő ügyész
 Szabó József t. ü. b. elnök.

1. Esperesnek a közgyűlést megnyitó, buzgó imádsága után, egyházmegyei gondnok tartja meg következő megnyitó beszédét, melyet a közgyűlés jelen jegyzőkönyvben, alábbi egész terjedelmében közzétenni rendel:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Az 1926. évi rendes közgyűlésünk helyét egyházmegyénk elnöksége Mohácsra tűzte ki. Egyházmegyénk itt gyűlt össze ez évben, hogy a helyszínen hódoljon ama vitézek emlékének, akik 400 évvel ezelőtt haltak hősi halált az itteni síkmezőn.

Eljöttünk ide, hogy a nemzet gyászának mai 400 éves évfordulóján ünnepélyes kegyelettel — gyászsztisztisztelettel is — megemlékezzünk a nemzetet ért nagy tragédiáról.

Egyházmegyénk a mai nappal mintegy bús záróünnepéllyel akarta befejezni azokat a lélekemelő szép ünnepeket, melyekkel Mohács rendezett tanácsu város az egész magyar nemzet jelenlétében és bevonásával — örökké emlékeztetéssé tette a nagy gyásznapi 400 éves évfordulóját, de mint örömmel értesültünk, a záróünnepségeket e hó 29-én a Hit és Szolgálat által rendezett Református Emléknapi fogja képezni.

Ismétlésekbe kellene bocsátkoznom, ha a mai ünnepélyen fejtegetném és boncolgatnám azon okokat, melyek a Mohácson elszenvedett bukáshoz vezettek. Hallottuk ezeket ékes-szóloán kifejtve — olvastuk az erre vonatkozó részletes történelmi megállapításokat; én tehát az akkori visszavonásokról, széthúzásokról, viszálykodásokról, haszonlesésekről, szóval e kor erkölcsi súlyedéséről, mely a főurak s nemesek társadalmában a haza kárára dült — részletesen foglalkozni itt már nem kívánok. Épűgy tudjuk, hogy a királyi udvar tekintélye is annyira csorbult volt, hogy törvényt hoztak 1523-ban, mely kimondta, hogy „a király iránt mindenki tisztelettel legyen.” II. Lajos király rokonai, Zsigmond lengyel király és V. Károly követői 1523-ban Németújhelyen egyes vezető magyar főurakkal arról tanácskoztak, hogyan lehetne a királyi méltóság tekintélyét visszaállítani. Reformokat dolgoztak ki, melyek a király erkölcsi és anyagi súlyát megerősíteni lettek volna hivatva. Sajnos, ezen reformok nem voltak megvalósíthatók.

Ezen szomorú közállapotok a lezajlott ünnepélyeken és a sajtóban részletesen megvilágítottak s így már eléggé ismertek.

Történelmi tényként áll azonban, hogy az 1000 éves magyar nemzet fiai évszázadokon át ország-világ előtt kemény csaták tüzeiben megedződve, tanújelét adták az ő harcikészségüknek — harcászati tudásuknak — és az ezzel együtt járó tekintélynek.

A 16. század első negyedében, mikor a pusztulás Mohácson lezajlott és ezt megelőzőleg — az önző érdekeknek a közérdek fölé kerekedése oly súlyos erkölcsi dekadenciát váltott ki a *legfelsőbbek társadalmától le a köznépig*, hogy éppen a nagy veszedelem idejében, mikor a leghatalmasabb török szultán foglalta el trónját és hódító útjára indult Magyarország felé — akkor csak nehezen sikerült a nemzet hivatott tényezőit *a haza védelmének szolgálatába állítani. A királynak magának kellett hadba szállania*, hogy azokat, akik az akkori hadakat gyűjteni és szállítani voltak hivatottak és kötelesek — kötelességük teljesítésére rábírní lehessen.

Ez — sajnos — nagyon késedelmesen és húzódozva történt meg — és sokan aug. 20-ika körül, sőt még augusztus 29-én, a csatanap reggelén gyülekeztek, midőn több mint 4000 főből álló lovas- és gyalog haderő érkezett Battyáni Ferenc bán, Pogány Simon, Bánffy Zoltán és sok mások vezetésével. Ezekkel, készületlenül, rendszertelenül — a katonai vezényletet illetőleg — a hadakat vezetők eltérő felfogása mellett indult meg a roham — a többszörös túlerő ellen — mely néhány óra alatt elpusztította az ország legjobbjait és annak vitéz haderejét és ezzel magát a nemzetet! Ebben az időben a török nemzet hatalma teljében állott és a világ legjobb hadseregével rendelkezett. Így történni lehetett, hogy csak alig néhány ezer harcos menekült meg, — a zöme a harcbaszállottaknak, élén a királlyal és a nemzet vezéreivel — hősi halált haltak.

Igy kellett ennek történnie — mert sajnos, hiányzott a hazaszeretetnek az az ideális emelkedettsége — mely az ország végveszélyének idejében kell, hogy minden magyart tömörítsen, egyesítsen a vállvetett cselekedetre — barátot és ellenfeleket egyaránt.

Az a lelkesedés, együttérzés, mely nemzeti történelmünk tanusága szerint nem egyszer csudálatos diadalokat mutat fel a haza javára, az akkori megromlott korszellem mellett nem érvényesülhetett. N. E. K.!

Magyarország akkori vezetőiről elmondhatjuk, hogy az országért élni és helyesen, okosan cselekedni nem voltak képesek — de az országért meghalni azt igenis tudták!

Azokkal szemben tehát — bármi is történt előzőleg — kik itt vérüket ontották, a becsület mezején sírba szálltak, kell hogy igaz kegyelettel, velük érezve, *rőjjük le* mélységes, soha el nem muló hálaikat.

Magyarország történelme azt mutatja, hogy hazánk nem egyszer jutott végveszélybe, de előbb-utóbb mindig elkövetkezett a felépülés, emelkedés, fellendülés kora. Ha nem is nyomban

Mohács után — a nemzet 1000 éves életében mondhatjuk, hogy nem túlsokára — megjött az újjáépítés lendületteljes korszaka. A Mohács előtti nagy erkölcsi süllyedése a közéletnek, lassan bár, de erőteljesen tisztult és emelkedett. Ha visszatekintünk, *hogyan lett idővel nemzetünk ismét naggyá, hatalmassá, úgy nemzetünk életképességében és elpusztíthatatlan erejében kételkednünk nem szabad.*

Az utolsó világháborúban, melyben félmilliónyi magyar vérzett el, csatát csata után nyertünk és háborús veszteségünk mégis oly mérhetetlen nagy, hogy nem tudjuk, mikor volt a nemzeti katasztrófa nagyobb: Mohácsnál 1526-ban, vagy most 1918—19-ben.

A világháború katasztrófális csapása *oly lesújtó érzéseket tart ébren* minden magyar lelkében, hogy Mohács 400 éves fordulójánál fokozottabban érezzük fájó sebeinket. Mikor Mohácsért gyászünnepet ülünk, Trianon vérző sebe erősebben nyílik meg szívünkben.

Vannak, akik Mohácsot nagyobb csapásnak tartják Trianonnál. Igénytelen nézetem szerint Trianonhoz fogható csapást nem ismer a magyar történelem. De amint Mohács után bizonyos idő elmultával megjött a fellendülés korszaka, úgy kétségtelen, hogy az igazságtalan Trianon után sem fog elmaradni; *a nemzeti lelkesedéstől hevített cselekvés útján fog az bekövetkezni.* Ne is kételkedjünk Hazánk nagy hivatottságában, hanem *nemzeti lélekből fakadó bizalommal reméljük* Nagy-Magyarország újjászületését. De ne higgyük, hogy ez magától jön meg. Elő kell azt készítenünk. Szükség van bizonyos lelki átalakulásra. *A Haza áldozatkész katonájává kell lenni* mindenkinek. Tetters munká, kitartás és okulás mellett, be kell látnunk, hogy a magunk hibájából zúdultak ránk a nemzetet ért szerencsétlenségek. Nemcsak Mohácsnál voltunk okai a tragédiának, Trianon sem így következik, ha idegeink nem mondják fel a szolgálatot, ha nem rendezünk fehérrózsás forradalmat, ha nem üzzük el hivatott vezetőinket és ha nem hadsereg nélkül akarjuk a békekötést biztosítani. Szóval, ha lejtőre nem jutunk.

Nevelni kell a nemzet vezetőinek felelősségérzetét, nevelni kell a nemzetet a tekintélyek tiszteletére, *a közéletben az önzetlenségnek megbecsülését fokozottabban kell érvényre juttatni, mint az ma történik.*

Az önzetlen, nemesirányú hazaszeretetnek nagyobb tért kell hódítania, amint azt ma látjuk és tapasztaljuk. *Az összetartást, vállalt eredményes együttműködést — társadalmi és felekezeti kérdések kiküszöbölésével — lehet csak biztosítani.*

A magyar nemzeti kulturának legnagyobb fokra való emelése — kitűnő hatásos eszköze és előfeltétele a nemzeti újjáébredésnek és az ország határai kiszélesbítésének.

A nemzetből el kell tűnnie az erkölcsi hibáknak; nem szabad eltűnni, hogy nem erkölcsi alapon álló és nyugvó egyének

itt vezérszerepet vihessenek a közéletben és az ország sorsára befolyást gyakoroljanak.

Magyarországnak oly kulturnemzetté kell lennie, ahol a jog, igazság, közéleti tisztaság, egyenlőség tökéletessé lesz és itt zavartalan otthont talál.

Minden hiba, amely valamely nemzetben erőre kap, vagy éppen felülkerekedik, megbosszulja magát a nemzet kárára. *Ez a nemzet már eléggé megszenvedett* — nemcsak saját, de mások bűneiért is.

A bűn felismerése és annak a nemzet testéből idejében való kiküszöbölése a nemzetet naggyá teszi és magasra emeli.

Hibák és bűnök kiszorítása akár az egyes családokból, akár az összes családok egyeteméből, vagyis a nemzetből, akkor következhetik be könnyűszerrel, ha a társadalom valláserkölcsei alapon nevelődik és cselekszik és meg van az összhang a fennálló világnézet és a vallás között.

Nekünk, akik itt kegyelettel adózva egybeültünk, az a hivatásunk, hogy ezt a valláserkölcsei alapot, mely minden nemzet fenntartó fundamentuma — Mohácsból kiindulva a Felsőbaranyai Egyházmegyében és ennek útján az országban *terjesszük és fokozzuk.*

Vannak, akik a mohácsi vész előtti *egyenetlenség* egyik okát az akkori hitegység *meglazulásában, megoszlásában* látják, amit a reformációval okozati összefüggésben vélnek megállapítani.

Tévedés ez. Nemcsak azért, mert 1526 augusztus 29-ig nálunk még csak kis mértékben terjedt el és vététt át a reformáció gondolata. Magyarországon ezen időben még csak egyesek — főleg tudósok — németajkúak és egyes városok értelmisége között hódított teret. Nálunk a reformáció megerősödése, elterjedése a mohácsi csata utáni időre esik. Tagadhatatlan, hogy a mohácsi csata előtt is fejlődött már a megindult mozgalom és adattak is ki rendeletek a mozgalom megakadályozására, de tényleges változás vallási téren a magyar főnemesség és köznemesség soraiban, vagy éppen széles rétegeiben, még észlelhető nem volt. Bátran állítható azonban, hogy azok, akik már a mohácsi csata előtt hívei voltak a reformációnak, csak ösztönzést nyerhettek az önzetlen hazaszeretetet ápolására.

Elnöki megnyitómát azzal a fohással fejezem be, hogy adja a Mindenható, hogy a mohácsi 400 éves forduló hazafias megünnepléséből fakadó gondolatok és leszűrt következtetések erősítsék a magyar lélek valláserkölcseit és hazaszeretetét.

Ezek után szívélyesen és szeretettel üdvözölve a megjelenteket, a mai napra kitűzött e. m. közgyűlést megnyitottnak nyilvánítom.

2. A Mohácsi emlékmű megkoszorúzása.

Egyházmegyei közgyűlés gondnok indítványára kimondja, hogy a mohácsi csatában elesett hősök emlékművét kiküldendő bizottság által megkoszorúztatja és pedig gondnok vezetése alatt kiküldi az emlékműnél való megjelenésre Csukás Endre, Szabó Károly, Sipos Lajos és Jávor János lelkészeket.

3. Bereczky Albert péceli lelkésznek, mint a Hit és Szolgálat mozgalma titkárának felszólalása.

Egyházmegyei közgyűlés Bereczky Albert lelkésznek a szólásjogát megadván, élénk visszhanggal veszi tudomásul felszólalónak azt a bejelentését, hogy f. hó 29-én, az általa képviselt mozgalom rendezésében, Mohácson Református Nagygyűlés lesz, melyen dr. Baltazár Dezső és dr. Ravasz László püspökök vezetésével, egyetemes egyházunk kimagasló vezérférfiai kívánnak szolgálni az egybegyűlő lelkek javára s az egyetemes református egyház közönsége ezáltal alkalmat nyer a mohácsi gyászévfordulónak megfelelő egyházi megünneplésére.

Egyben közgyűlés felhívja az egyházmegye közönségét, hogy e nagygyűlés sikere érdekében minden tőlük telhetőt megtegyenek.

4. Egyházmegyei közgyűlés, miután úgy lelkészi, mint világi tagjai a szokott módon igazoltattak, megállapítja határozatképességét és megalakulását kimondja.

5. A jegyzőkönyv vezetésével közgyűlés Nyáry Pál főjegyzőt, a szólni kívánók nevének feljegyzésével pedig Hideg János aljegyzőt bízta meg.

6. A jegyzőkönyv hitelesítésével közgyűlés az elnökség és jegyzői kar mellett Adám Imre és Hoffer Kálmán közgyűlési tagokat bízta meg.

7. Szavazatszedő bizottság kiküldése.

Egyházmegyei közgyűlés a gyűlés folyamán esetleg elrendelendő szavazások megejtésére bizottságot küld ki, melynek elnökéül Szabó Károly tanácsbíró, tagjaiul pedig Kuliffay Elek és dr. Saortay Árpád közgyűlési tagokat választja meg.

8. Olvastatott a felsőbaranyai református egyházmegye 1925. évi 5. sz. határozatával kiküldött szavazatbontó bizottság két rendbeli jegyzőkönyve:

a) Az első jegyzőkönyv felvételét Kémesen, 1925 december hó 16-án. Jelen vannak: Koncz Antal elnök és Kuliffay Elek bizottsági tag. A bizottság megállapítja, hogy beérkezett 61 egyház 62 szavazata. Mind érvényesnek találtatott. Szavazatot nem küldöttek: Drávafok, Kisharsány és Terehegy. Hiányos szavazatot küldöttek, amennyiben tanítói pótképviselőre nem szavaztak: Baranyahidvég, Potyka, Drávaszabolcs, Harkány, Kákics, Kölked, Nagyváty, Nyugotszenterzsébet, Old, Rózsafa, Siklós és Siklósnagyfalu egyházak; világi tanácsbíróra nem szavaztak: Drávaszerdahely, Old, Sámod és Siklós egyházak; lelkészi tanácsbíróra nem szavaztak, illetve csak egyre adták le szavazatukat: Garé, Rónádfa és Szava egyházak.

A beérkezett 62 érvényes szavazatból a lelkészi főjegyzői állás betöltésénél Nyáry Pál pécsi lelkészre esett 53 szavazat, másik három egyén 2—4 szavazatot nyert; a lelkészi tanácsbírósnál: Nyáry Pál pécsi lelkészre 45, Szabó József piskói lelkészre 31, Jávör János sellyei lelkészre 27 szavazat esett, másik 11 egyén 1—5 szavazatot nyert. A világi tanácsbírósnál: Dr. Hoffer Kálmán várm. főjegyzőre 54 szavazat esett, másik két egyén 1—3 szavazatot kapott. A tanítói pótképviselősnél: Kiss Albert tanítóra 35 érvényes szavazat esett, míg másik 11 egyén 1—5 szavazatot kapott.

Egyházmegyei közgyűlés a szavazatbontó bizottság felolvasott jegyzőkönyve alapján: Nyáry Pál pécsi lelkészt szavazatok többségével megválasztott főjegyzőnek, ugyancsak Nyáry Pált megválasztott tanácsbírónak, Hoffer Kálmán várm. főjegyzőt megválasztott világi tanácsbírónak, Kiss Albert tanítót megválasztott tanítói pótképviselőnek jelenti ki.

A másik lelkészi tanácsbíróságnál a két legtöbb szavazatot nyert egyén, u. m.: Szabó József piskói és Jávor János sellyei lelkészek között szűkebb körű szavazást tűz ki, a szavazatok beküldésének határidejéül 1926 március hó 1. napját jelöli meg a bizottság.

b) A második jegyzőkönyv felvételét szintén Kémesen, 1926. évi március hó 17-én a felsőbaranyai református egyházmegye 1925. évi közgyűlésének 5. sz. határozatával kiküldött szavazatbontó bizottság üléséről. Jelen vannak: Koncz Antal elnök és Kulifay Elek bizottsági tag. A bizottság megállapítja, hogy beérkezett 63 érvényes szavazat 62 egyházból (Pécs 2 szavazattal). Nem szavazott: Matty és Mohács. A beérkezett 63 érvényes szavazatból kapott: Jávor János sellyei lelkész 33, Szabó József piskói lelkész pedig 30 szavazatot.

E szerint vitéz Jávor Jánost abszolút többséggel megválasztott tanácsbírónak jelenti ki az egyházmegyei közgyűlés. A nem szavazó vagy hibás szavazatot küldött egyházakkal szemben esperes megfelelő eljárásra felkéretik.

9. Megválasztott tisztviselők eskütétele.

Nyáry Pál lelkész főjegyző és tanácsbíró, Hoffer Kálmán világi és Vitéz Jávor János egyházi tanácsbírók a hivatali esküt a közgyűlés színe előtt leteszik, esperes üdvözlő szavai és erre adott válasz után helyeiket elfoglalják.

10. Az elmúlt évről való elmaradásukat igazolják:

Kiss Géza kákicsi lelkész betegségével, dr. Kun Béla belvárdi h. lelkész azzal, hogy a gondnoknak átadta betegségével kimentő elmaradását igazoló iratát, de a gondnok, tekintettel a határukon akkor átvonuló vihar miatt, fuvarost szerezni nem tudott, így igazolni nem állott módjában elmaradását.

Közgyűlés a fenti okok alapján, nevezett lelkészek elmaradását a közgyűlésről, tudomásul veszi.

11. Jelen gyűlésről elmaradásukat igazolják:

Dr. Mátyás Sándor aljegyző úr azzal, hogy gyógykezeltetése céljából külföldre kellett mennie, Sógor Endre betegségével, dr. Berky Gyula elfoglaltságával, Kovács Sámuel betegségével.

12. Esperesi jelentés.

Nagytszeteletű Egyházmegyei közgyűlés!

Jelentésemet emlékezéssel kezdeni.

400 évvel ezelőtt augusztus 29-én „nemzeti létünk nagy temetője” lett a mohácsi mező. Utána 150 év rabigáját húztuk, szenvedve a gyűlölködés, széthúzás átkát. Ezt még nem tudta lemosni rólunk a Duna bőséges árja, még nem tudtuk eltemetni a mohácsi sírmezőben.

Ha a Duna olyan áradást bocsátott volna ránk, mely örökre magával vitte volna a magyar gyűlölködést, viszálykodást; vagy ha ezeket örökre elzártuk volna, áldozatul esett nagyjaink kriptájába; nagy örömmel ünnepelnénk most, nem kellene 400 év után is keseregnünk a mohácsi vészt... és azt a közelebbit, nagyobbbat; amely hazánk legnagyobb részét, vele Alsóbaranyát, Hercegszöllőst vette el tőlünk.

Az Alsóbaranyából megmaradt Mohácson, emlékezzünk a 350 év előtti augusztus 16. és 17-ére, „Az ALSÓ ÉS FÖLSŐ BARANYÁBAN VALÓ ECCLESIAKNAK ARTIKULUSI”-val kezdődő könyvecskére, melyek Hercegszöllősen irattanak negyven Predikátorok jelen voltában, melyeket mindnyájan jóváhattanak.

Annó Domini 1576. 16 Augusti.

Ennek aláírói közt ott látjuk: Stefánus Mohácsit, a Veres-marti, Hercegszöllősi Laskói, Bellyei, Kopácsi, Karancsi, Kórógyi, Szentlőszlői, magyarnevű református lelkészeket; kiknek nevet adó falujok most szerb nevet visel, s bennük a magyar fogy és pusztul. Nehéz igát húz, mint egykor a mohácsi vész után.

Akkor, Istenes lélekkel, Kánonokat írt; és megmaradt református magyarnak. Ma, velünk együtt könyörög a szabadságért.

Mikor lesz ezeknek, tőlünk elszakított testvéreinknek olyan ünnepük, mint most a mohácsiaknak!? Reménykedünk! Lesz valamikor! A kegyelem Istene könyörüljön rajtuk és mirajtunk! Segítsen bennünket, hogy oda, Hercegszöllőstre elmehezzünk, a hercegszöllősi KÁNONOK, most elmaradt jubileumát megünnepelni.

Egyházmegyénk mult éve, a küzdelmek jelenében telt el. Küzdenünk kellett és kell a lelki nyavalyák és az anyagi nyomoruságok ellen. Mindenik külön-külön is megköveteli a Krisztus Jézusban való kegyelemben megerősödött embert. A lelki nyavalyák elleni küzdelmeinkben, elég nekünk e kegyelem ereje; az anyagi bajok ellen ez erősít meg. Beletekintve gyülekezeteink lelki életébe, úgy látszik, mintha a gyógyulás jelei mutatkoznának. Az Urat, szent házában keresők szaporodnak, szentasztalához járulók száma 2000-rel növekedett, a szülöttek száma 34-el több, a halottak száma 43-al kevesebb a mult évinél.

Egyházi áldást 12 párral többen kértek, a vegyes házások közül kétszer annyian kötelezték gyermekeiket javunkra, mint kárunkra. Ezeket annak jeléül tekintem; hogy a kegyelem ereje munkálkodik a lelkekben.

Anyagi bajaink oka az, hogy még nagyon sok a pótolni való azokban; miket a háború nyelt el és a mik a háború utáni nehéz időkben romlottak le. Egy anyagi forrásunk van, híveink áldozatkészsége. Istené a dicsőség; ez a forrás még nem apadt el, ha némely helyen elzárta is az emberek önzése.

A lelkészek anyagi helyzetét, a korpótlékok elmaradása; a tanítókét, a kántori járandóságoknak a tanítói fizetésbe számítása; a gyülekezetekét az adósegélyek semmisége teszi nehezzé. Mindenkiét rontja, a nélkülözhetetlen ipari cikkek árának aránytalan magassága. A lelkészi korpótlék igények kielégítését, a kántori fizetésnek a tanítóitól külön választását, az adósegélyek sürgős valorizálását, illetékes helyeken sürgetnünk kell. Ismételt ígéretnek nincs hitele.

A tanítói fizetések rendezése elviselhetetlenné tette a megfogyott párszámú iskolafenntartók helyzetét. Ugyanis a B. V. K. B. az 1900-as vagy 1894. években felvett javadalmi jegyzőkönyvekben megállapított fizetést veszik alapul, mikor még 20—30%-al több volt a fizetőpárok száma mint most 20 vagy 30 év múlva, és a nem levő párok után járó tanítói fizetés értékével, az iskolafenntartót terheli meg, némelyiket az elmúlt több évre is.

Kijelentem; hogy az egyházi főhatóság által jóváhagyott tanítói díjlevelekben foglalt járandóságokon felüli fizetések behajtásánál nem segédkezem mindaddig, míg az egyházi adósegélyek teljes értékükben valorizálva nincsenek.

A mult évben a f. baranyai lelkész és tanítói karból senki sem ment el a minden élőknek után. Nyugalmaztatott: Bocsor Béla rónádfai lelkésztársunk. Hűséges, igénytelen szolgálja az Urnak. Kész a további szolgálatra, pedig néki és gyülekezetének jótétemény nyugalmaztatása. A tanév végén, a tanítói karból többen kérték nyugalmaztatásukat, ennek elintézéséről még nem értesültem. Sütő Pál nyug. tanító, T. bíró utólagos elő-

léptetésére vonatkozó felterjesztésünkre, Somogy kir. tanfelügyelője arról értesített, hogy a 102.924/924. sz. vall. közokt. min. rendelkezés értelmében, nem tehet előterjesztést.

A Benkő Gy. és Nagy I. alapra az esperesi vizitáció alkalmával az egyházak, lelkészek, tanítók 7,375.500 K-t adtak össze, ezt és az azóta hozzám beküldött adományokat a közpénztárba befizettem. A gyűjtés még folyamatban van.

Ujmindszent, C.-bogád, Besence misszió lelkészi állást szervező bizottság javaslata tárgysorozaton.

A vajszlói, harkányi, terehegyi presbiterek ellen a fegyelmi eljárást megindítottam, a presbiterek beismerték, mentegették mulasztásukat, bocsánatot kérnek, ígérk, hogy jövőben megjelennek az esperesi vizitációkon. Ezen nyilatkozatukat elégtételnek tekintettem és az ellenük megindított eljárást megszüntettem. Kérem a közgyűlés jóváhagyását.

Főtisztelendő és Méltóságos Virág Ferenc pécsi róm. kath. püspök urat, beiktatása alkalmából Ngs. Godnok úr, Főjegyző, Ügyész, pécsi lelkész, pécsi presbiter urak társaságában, Egyházmegyénk, s pécsi egyházunk nevében, üdvözöltem.

Püspök Úr ő méltósága, válaszában kijelentette, hogy a kereszttyén felekezetek közti békességet kívánja munkálni mindenkör.

Az esperesi vizitációt 26 anya- ill. leányegyházban végeztem Ngs. gondnok úr és a világi főjegyző úr szíves segítségével. A többi egyházakban, nt. Szabó Károly, Máthé Ákos, Jávör János, Nyáry Pál tanácsbíró urak voltak szívesek vizitálni. A jegyzői tisztet, Nt. Hideg János, Meleg Dezső, Kuliffay Elek, Mányoki Sándor, Papp Ákos, Dizseri Sándor, Nagy Ákos lelkész urak teljesítették.

A felvett jegyzőkönyvek alapján jelentem a következőket: Az Isteni tiszteletek mindenütt megtartatnak: vasárnap délelőtt predikáció, délután káté vagy bibliamaғыarázat, többhelyen ima. A templomot hétköznapiokon a legtöbb helyen nem, vasárnap kevesen, ünnepeken sokan látogatják.

Lélekszám: 26.908. Úrvacsorával éltek: 15.194-en. (60%).

Áttért hozzánk: 29 fi, 24 nő, összesen 53-an.

Tőlünk elment 23 fi és 22 nő, összesen 45-en.

Nyerességünk: 8 lélek.

Született: 252 fi, 262 nő, összesen 514, a múlt évinél több 34-el.

Meghalt: 289 fi, 297 nő, összesen 586, a múlt évinél kevesebb 43-al.

Veszteségünk: 72 lélek. A múlt évinél kevesebb 77-el.

Egyházi áldásban részesült 194 házaspár. 12-vel több mint a múlt évben. Csak polgári házasságot kötött 8 pár. 56 vegyes házaspár közül gyermekeit javunkra elkötelezte 38 pár.

Kárunkra 18 pár. Viszályos házaspár: 11, törvénytelen összeállítás: 123. Meg nem keresztelt szülött, egyházi szertartás nélkül eltemetett halott nem volt.

Hivatali változások a lelkészi karban:

1. Vajszlóba 1925 febr. 22. megválasztott Takács Sándor s. lelk. állását a folyó év március 14-én elfoglalta.
2. Belvárdra 1925 szept. 27-én megválasztott Mohácsi József s. lelk. állását a folyó év febr. 28-án foglalta el.
3. Szavába 1925 dec. 13-án megválasztott Józan Ignác n.-pali r. lelkész állását a folyó év febr. 25-én foglalta el.
4. Kórósra 1926 jan. 3-án megválasztott Rácz Béla rádfalvai r. lelkész állását a f. év ápr. 23-án foglalta el.
5. Rádfalvára a folyó év máj. 16-án megválasztott Garbai Imre pécsi s. lelkész állását a folyó év jun. 6-án foglalta el.
6. Mohácsra 1925 dec. 6-án megválasztott Mányoky Sándor n.-vátyi r. lelkész mohácsi állását az özvegyi kegyév miatt nem foglalta el.
7. Nagyvátyra a f. év jún. 27-én megválasztott Nagy Ákos s.-nagyfalui r. lelkész, állását a mostani lelkész távozása után foglalhatja el.
8. Rónádfára a folyó év júl. 4-én megválasztott Zeke Gyula budapesti v. tanító, s. l. állását a f. év aug. hó végén foglalja el.

A vajszlói lelkészválasztást az e. kerületi bíróság megerősítette, a többi választások ellen felebbezés nem adatott be. az esperesi concessát kiadtam. Kérem ezek végleges megerősítését.

Hivatali változások a tanítói karban:

1. Piskóra 1925 aug. 23-án megválasztott Váradi Sándor okl. kántortanító, dec. 15-én eltávozott. A f. év ápr. 4-én megválasztott Szilágyi József, márokpapi r. tanító.
2. Mattyra 1925 aug. 12-én megválasztott Nyíry Albert belvárdi okl. r. tanító.
3. Turonyba 1925 jún. 26-án megválasztott Müller János okl. s. tanító, onnan a f. év febr. havában távozván, a f. év jún. 20-án Sánta József kajdaci okl. tanító választatott meg.
4. Kovácshidára megválasztatott 1925 szept. 13-án Balog István okl. s. tanító.
5. Szaporcára 1925 szept. 13-án megválasztatott Kiss Albert markóci rendes tanító.
6. Drávacsehibe 1925 szept. 19-én Rácz Gyula okl. tanító választatott meg (menekült).
7. Markócra megválasztatott 1925 nov. 29-én Györfy József belegi okl. rendes tanító.
8. Belvárdra megválasztatott 1926 febr. 7-én Müller János turonyi okl. rendes tanító.

Ezen tanítói választások ellen felebbezés nem adatott be, az esperesi concessát kiadtam, méltóztassék a végleges megerősítést megadni.

Lutár Elemér baranyahidvégi k. tanító és Török Lajos drávapiski előkönyörgő k. tanító, az illetékes presbitériumok egyhangú beleegyezésével helyet cseréltek. E cseréhez az engedélyt 1925. év okt. 26-án megadtam. Kérem a végleges engedély megadását.

Ideiglenes tanítókul alkalmaztam: Gyüdre Fórizs Juliánna, Mohácsra, a Nagykőrösre távozott Pál Lajos 2-od tanító helyére Báthori Szendeline okleveles tanítónőket.

Vallásos összefogvetelek, estélyek, vasárnapi iskola tartattak 63 egyházban. Nőegylet, szeretet intézmény van 2 egyházban. Ifjúsági és más vallásos egyesület 30 egyházban. Vallásos iratok 71 egyházban terjesztettek.

Anyagi ügyek.

Az egyházi épületek jó karban vannak 40 egyházban.

" " " javítandók 36 "

" " " rossz állapotban 2 "

A f. évben új iskola épül Oldon, a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 40 millió kor. törlesztéses olcsó kölcsönnel segítette az építő egyházat.

Az épületek mindenütt a mai értékben vannak biztosítva tűzkár ellen.

Alapítványok; lelkész alapok: 49.000 kor., tanítói alapok: 7,585.000 K., egyházi s iskolai alapok 48,000.000 kor., magtárak (takarék) értéke: 75,000.000 kor.

Egyesek s egyházak adományai: Istendicsőségére 154 millió 418.000 kor., perselypénz 49,925.000 kor., építkezési kiadások 768,102.000 kor. Nagyobb építkezések: 1. Szava 25 mill. 2. Mohács 87 millió. 3. K.-csány-oszró 100 mill. 4. Kőrös 30 mill. 5. Gordisa 22 mill. 6. Matty 16 mill. 7. Drávaszabolcs 37 mill. 8. Dráwapalkonya 31 mill. 9. Ipacsfa 30 mill. 10. Drávaszerdahely 18 millió. 11. Tésenfa 58 mill. (harangvétél). 12. Old 29 mill. 13. Siklósnagyfalu 20 mill. 14. Kistótfalu 17 mill. 15. Kátádfa 15 millió korona.

Közmunkával kerestek: 1. Kölked 330.000 K. 2. Kákics 22,272.000 K. 3. Besence 10,328.000 K. 4. Kiscsányoszró 88,982.000 K. 5. Sellye 19,051.000 K. 6. Szava 5,000.000 K.

7. Diósvizsló 1,800.000 K. 8. Márfa 7,000.000 K. 9. Piskó 500.000 K. 10. Kemse 761.000 K. 11. Adorjás 1,000.000 K. 12. Drávapiski 11,663.000 K. Drávacsepely 15,000.000 K. 14. Tésenfa 10,000.000 K. 15. Drávaszerdahely 5,418.000 K. 16. Czún 2,500.000 K. 17. Egyházasharaszti 5,100.000 K. 18. Botyka 1,000.000 K. 19. Kispeterd 1,015.000 K. 20. Nyugotszenterzsébet 3,400.000 K. Összesen: 219 millió korona.

A. nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlésnek

Szaporca, 1926. évi aug. 10.

kész szolgája
Szalay Ferenc
esperes.

Egyházmegyei közgyűlés esperesnek előbb kinyomatott és szét is küldött jelentését felolvasottnak tekinti és tudomásul veszi, egyes pontjaira vonatkozólag pedig következőleg határoz:

a) Mély megilletődéssel állunk meg nemzeti nagy létünk nagy temetőjén, a huszonnégyezer magyar vitéz vérével megszentelt Mohácson. Buzgó imádságunk, hogy a négyszáz esztendő évfordulón, a lelkünk elé állott, nagy nemzeti katasztrófa kiáltó tanuságait mélyen a szívünkbe zárjuk. Hangosan hirdeti az immár négyszáz esztendő történelem minden ténye, hogy meg kell aláztatnia annak a nemzetnek, mely a maga életét nem tartja öntudatos hittel az élő Isten vezető kezében. Ahol kiki a saját utait járja, hol kiki a saját önzésének bálványozását végzi, onnét a Megváltó Krisztus testvérré tevő, egy akaratra segítő, önzetlen önfeláldozásra képesítő szent Lelke száműzve van. Nem Mohácsnál esett el az ország. A mohácsi tragédia csak gyümölcse a belső elesésnek, mely ezt a kort annyira jellemezte. Akik készek voltak életüket letenni a haza oltárára, kevesen voltak ahhoz, hogy áldozatuk megvásárolhatta volna a haza szabadságát. Áldás a hősök emlékének! A megrendítő nemzeti katasztrófa emléke pedig vezessen az események felett álló Krisztus kitárt karjaiba, ki a magyar nemzetnek sem hirdethet más üzenetet: Jöjjetek én hozzám mindnyájan, kik megfáradtatok és én megnyugtatlak titeket! Ugyanazok a bűnök hozták létre Trianont is, mint Mohácsot. Nemzeti életünket nehéz megpróbáltatásaiból nem fegyverek ereje, nem diplomáciai sikerek, hanem egyetemes Istenhez fordulás, őszinte bűnbánat, megtérés vezetheti ki egyedül.

Hercegszöllőstre nem mehetünk el az ott tartott zsinat és ezen alkotott káncnok háromszázötven esztendő fordulóját ünnepelni, annak a gyakorlati kálvinista kegyességnek azon-

ban, mely e kánonokat létre hívta, itt buzognak a forrásai a Jézus Krisztus örök evangéliumában és hívogatnak bennünket, kik Baranya sebeinek gyógyítására hivatottunk, hogy merítsünk e forrásokból gyógyírt a magunk számára és a mi meggyógyult életünkön keresztül népünk számára is.

b) Közgyűlésünk örömmel veszi tudomásul a templomlátogatás, úrvacsorával élés, népmozgalom statisztikájának biztató adatait, annak hangsúlyozásával, hogy a jobb jövőndő hajnalát ígérő pirkadás eme jelei valamiképen önelégültté ne tegyék a lelki megújulás munkálására hivatott munkásokat. Sokkal betegebb egyházi életünk, semhogy optimizmusra hangolhasson a változó statisztika. A magyar református egyházban az új reformáció, immáron megindult munkájára sok feladat vár, bibliás, kegyes lélekké, öntudatos református keresztyénekké tenni azokat, kikben még, úgy látszik, van valami magja a régi kegyességnek, csak az égi tüzet várják, mely lángra gyujtsa őket az örökkévaló Isten dicsőségére.

Az anyagi nehézségek idejét egyfelől lemondó türelemmel, másfelől bizó reménységgel keli átböjtölniök lelkészeinknek, tanítóinknak, gyülekezeteinknek egyaránt.

c) Egyházmegyei közgyűlésünk fájdalommal teszi magáévá az esperesi jelentésnek, iskoláink fenntartóira nehezülő, egyre elviselhetetlenebb terheit illető panaszát. Az adócsökkentési segélynek most kilátásban levő valorizációja elég lesz-e arra, hogy a belhivatalnokok jogos igényeinek kielégítése után, fedezze az iskolafenntartás súlyos terheit? Felkérjük a főtiszt. egyházkerületi közgyűlést, hogy a ft. és mélt. konventnek tegyen megfelelő előterjesztést e súlyos baj sürgős szanálására, mert féltő, hogy a kivezető útnak gyors megtalálása nélkül több egyházi iskolánkról egyszersmindenkorra le kell mondanunk, ha csak nem akarjuk, hogy a túlterhelt gyülekezetek, jelenben még meglevő békességét, a terhektől minden áron menekedni nem kívánt irányban feltámadó törekvés aláássa.

d) A vajszlói, harkányi és terehegyi presbiterek elleni fegyelmi eljárás beszüntetését közgyűlés jóváhagyó tudomásul veszi.

e) Szeretettel köszöntjük egyházmegyénk új lelkipásztorait és tanítóit. Legyen munkájukon annak az Úrnak áldása, ki megígérte, hogy a hű munka gyümölcsei megmaradnak.

f) Lutár Elemér és Török Lajos tanítók közötti hivatalcserét egyházmegyei közgyűlés jóváhagyja.

g) A belmissziói munkákról tett esperesi jelentést közgyűlés azzal a megjegyzéssel veszi tudomásul, hogy a lelkipásztorok, az egyházmegye által a multban elrendelt bibliai órák tartásáról, munkanaplóik felmutatása mellett, az esperesi egyházlátogatásokon számot adni tartoznak. Esperest felkéri közgyűlés, hogy jövő jelentésében ezen körülményről is méltóztassék beszámolni.

h) A pécsi róm. kath. egyházmegye új püspökének, egyházmegyénk nevében történt üdvözlését közgyűlésünk jóváhagyólag veszi tudomásul.

Mindenképen hozzánk méltó, hogy a testvér keresztyén egyházakkal való jó viszony munkálása érdekében minden kínálkozó alkalmat megragadjunk. Amennyire öröndetes a pécsi megyéspüspöknek békességet ígérő válasza, épen olyan fájdalmas és szó nélkül nem hagyható a szombathelyi róm. kath. püspök közismert pásztorlevele, mely megtiltja mindazoknak a zászlóknak felszentelését, melyeket az illető egyesületek, testületek, protestáns lelkészekkel is megáldatni akarnak.

Felkéri egyházmegyei közgyűlésünk a főtiszt. egyházkerületi közgyűlést, hogy sürgesse a ft. és mélt. konventnél, a vallásbéke megzavarása ellen történő minél hangosabb tiltakozást, egyben református egyházunk egyre növekvő minden sérelmének ország-világ elé tárását.

13. Olvastatott esperes pótjelentése.

Egyházkerületi tanácsbíróink közül: Lévy Lajos bicskei lelkész, a vértessaljai e. m. T. B. esperese, alázatossággal, bölcsességgel, szeretettel végzett munkálkodás után, eltávozott az ő Urához, megnyugodva fáradságai után.

Urházy Lajos lovasberényi lelkész, 52 évi lelkészi szolgálat után ment el, elvenni szolgálatának méltó jutalmát.

Haypál Benő budai lelkész, élete delének vége felé, mikor még szeretett volna munkálkodni, az ő pászorkodása alatt naggyá lett budai egyházért, s azokért a szeretet intézményekért, amelyeknek vezetője volt, elment az örök nyugalom helyére.

Elvesztettük, váratlanul, egyházkerületünk püspöki titkárát Kis Ödönt, ki mintha egyéb dolga sem lett volna, készségesen szolgált felvilágosítással és tanáccsal. Ügyeinket, bajainkat, még a legapróbbakat is ismerte. Sokat dolgozott, keveset pihent. Idei nyári pihenését az Ur akaratából az örök pihenés váltotta fel.

Nagy hirtelenséggel hívta magához az Örökkévaló történet-tudósunkat, dr. Pruzsinszky Pált, a budapesti theol. akadémia tanárát. Emlékét a ref. „egyházi könyvtár” 4., 8. kötetei, ref. hitünk hőseiről írt könyvei őrzik.

Fájdalommal nélkülözzük Sógor Endre legidősb tanácsbírákat. Ő aki nem maradt el soha onnan, hol dolgozni és tanácskozni kellett, most szobájához, ágyához kötve, azért sajnálja legjobban lábai elvesztését, mert nem lehet közöttünk. Gondoljunk reá igaz részvéttel.

Biczó Lajos beremendi előkönyörgő-tanító, a siklói iskolai kör körtanítója, betöltvén az Urért való szolgálatának hivatalos éveit, nyugalomba ment. Élvezze a megérdemelt nyugalmat sokáig.

Vitéz Jávor János sellyei lelkész, tanácsbíró, a harctéren végzett dolgaiért vitézzé avatott. Legyen ezután is hazánknak, egyházunknak, a Krisztusnak jó vitéze. Ekeskedjék a Krisztus vitézeihez illő fegyverekkel, küzdjön ezekkel szabályszerűen, hogy egykor megkoronáztassék.

Haypál Béla drávafoki lelkész, budai lelkésszé választatván, állásáról lemondott. Széles munkamezőre hivatott el. A kegyelem Istene legyen néki segítségül.

Kérem a nagy t. e. m. i. közgyűlést, méltóztassék intéző bizottságot választani. Ennek hatáskörébe tartoznának: az Egyh. Törv. I. t.-c. 56. §. k), o), p), f) alatt megnevezett, sokszor sürgősen elintézendő ügyek.

A Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlésnek

1926. augusztus 30:

alázatos szolgálója
Szalay Ferenc, esperes.

Esperesi pótjelentést egyházmegyei közgyűlés tudomásul veszi és annak egyes pontjait illetőleg következőleg határoz:

a) Fájdalommal jegyezzük be egyházkerületünk jeleseinek neveit abba a gyászkeretes névsorba, melynek adatai egyre gyarapodnak. A Krisztusban elhunytakra nézve nyereség a halál. Fájdalmas veszteség azonban nekünk az ő távozásuk, mert hiányuk mutatja épen, hogy mekkora értéket jelentettek egyházkerületünknek és egyetemes egyházunknak. Legyen áldott drága emlékezetük!

b) Szeretettel és meleg részvétellel köszöntjük az ágyához kötözöttten is tenni vágyó tanácsbíráinkat: Sógor Endre sámodi lelkészt.

c) Aldáskívánataink kísérik megérdemelt nyugalmaikba Boszor Béla rónádfai lelkészt és Biczó Lajos előkönyörgő-tanítót, valamint a többre biztatás jeleként Budára, az atyai örökségbe térő Haypál Béla drávafoki lelkészt. Teremjen élete sok gyümölcsöt az Ur dicsőségére.

d) Meleg szeretetünk köszöntse vitéz Jávör János sellyei lelkészt, vitézzé avatása alkalmából. Tudjuk, hogy híven forgolódott a becsület mezején halálos veszedelmek között, mint életét sem kímélő hűséges pásztor. A mindennapi élet komoly harc-terén is, mint Jézus Krisztus jó vitéze szolgáljon a halhatatlan lelkek javára és egy napon majd gazdagon adassék neki a mi Urunk örök országába való bemenetel.

e) Egyházmegyei közgyűlés kimondja, hogy az egyházmegyei adminisztráció folytonossága szempontjából egy állandóan működő egyházmegyei intézőbizottságot választ, mely az Egyházi törvény I. t.-c. 56. §. k), o), p), f) pontjaiban az egyházmegye hatáskörébe utalt mindazon ügyeket intézi, melyek részint nem elvi jelentőségűek, részint sürgős természetűek.

Az intéző bizottság új tagjai: az egyházmegye tisztikara, kik közül az elnökség egyes alkalmakra előreláthatólag évenként legfeljebb kétszer, azokat hívja egybe, kiknek jelenléte a tárgyalandó ügyek szempontjából különösen indokolt. Határozatképességhez legalább 7 tag jelenléte szükséges.

14. Tárgysorozat megállapítása.

Egyházmegyei közgyűlés a beteresztett tárgysorozatot némi módosítással elfogadta.

15. Beterjesztett a következő hátralékjegyzék:

1. Okorági erdő- és legelőügy. (1914. 44). Nyilvántartandó.
2. Páprádi lelkészi állás szervezésére kiküldött bizottság jelentése. (1918. 12. 4.) Tárgysorozaton.
3. Internátusi szervezeti-, anyag-, pénzkezelési szabályzat készítése. (1918. 25. 12.) Nyilvántartandó.

4. Immerhauser Ulrik Teréz alapítványa. (1922. 65.)
Nyilvántartandó.
5. Tisztikar készítendő javaslata társítások ügyében. (1923. 22a. 3.)
Nyilvántartandó.
6. Belmissziói alap létesítése, Szabó József és Kuliffay Elek megbízásával. (1926. 12. c.)
Nyilvántartandó.
7. Újmindszent—Páprád—Besence társítására kiküldött bizottság jelentése. (1925. 12. o.)
Tárgysorozaton.

16. Olvastatott a segéd- illetve helyettes lelkészeket igénylő lelkészekre és egyházakra vonatkozó javaslat, mely szerint szükséges:

Szaporcára esperes mellé, esperesi székhely címén segéd-lelkész.

Pécsre segédlelkész, mint állandó káplántartó helyre.

Mohácsra helyettes lelkész az özvegy kegyéve idejére.

Egyházmegyei közgyűlés az előterjesztést a főtiszteletű egyh. kerületi közgyűlés elé terjeszti, kérve a szükséges segéd-, illetve helyettes lelkész kirendelését.

17. Lelkész választások.

A *vajszlói* lelkészi állásra 1925. febr. 22-én Takács Sándor volt solti hitoktató segédlelkész pályázat útján szótöbbséggel; a *belvárdi* lelkészi állásra 1925. szeptember hó 27-én Mohácsi József volt som-i helyettes lelkész pályázat útján egyhangúlag; a *szavai* lelkészi állásra 1925. dec. 13-án Józan Ignác volt nagypalli rendes lelkész pályázat útján egyhangúlag; a *kőrösi* lelkészi állásra 1925. november 25-én Rácz Béla volt rádfalvai rendes lelkész meghívás útján egyhangúlag; a *rádfalvai* lelkészi állásra 1926. május 16-án Garbai Imre volt pécsi segédlelkész meghívás útján egyhangúlag; a *mohácsi* lelkészi állásra 1925. december 6-án Mányoki Sándor nagyvátyi rendes lelkész meghívás útján egyhangúlag; a *nagyvátyi* lelkészi állásra 1926. június hó 27-én Nagy Akos siklósnagyfalui rendes lelkész meghívás útján egyhangúlag; a *rónádfai* lelkészi állásra 1926. július hó 4-án Zeke Gyula budapesti hitoktató segédlelkész pályázat útján egyhangúlag rendes lelkésszé megválasztattak.

Egyházmegyei közgyűlés a törvény rendelkezéseinek betartásával megejtett és felelősséggel meg nem támadott belvárdi, szavai, kórosi, rádfalvai, mohácsi, nagyvátyi és rónádfai lelkészválasztásokat jóváhagyja és ez egyházakba választott lelkészeket állásukban megerősíti; az egyházkerületnek a vajszlói pápaválasztásban történt döntését pedig tudomásul veszi.

18. Tanítóválasztások.

A *piskói* tanítói állásra 1926. április 4-én Szilágyi József; a *mattyi* kántortanítói állásra 1925. augusztus 12-én Nyiri Albert; a *turonyi* kántortanítói állásra 1925. július hó 26-án Müller János, majd távozása után 1926. június hó 20-án Santa József; a *kovácshidai* kántortanítói állásra 1925. szeptember 13-án Balogh István; a *szaporcai* kántortanítói állásra 1925. szeptember 13-án Kiss Albert; a *drávacsehii* kántortanítói állásra 1925. szeptember 19-én Rácz Gyula; a *markóci* előkönyörgő-tanító állásra 1925. november 29-én Győrfi József; a *belvárdi* kántortanítói állásra 1926. február 7-én Müller János okleveles tanítók, illetve kántortanítók választottak meg; továbbá Török Lajos volt *dráwapiskii* előkönyörgő-tanító és Lutár Elemér volt *baranyahídvégi* kántortanító a presbiteriumok egyező egyhangú hozzájárulása mellett állomáshelyeiket elcserélték.

Egyházmegyei közgyűlés a törvényes rendelkezések betartásával megejtett és felelősséggel meg nem támadott piskói, mattyi, turonyi, kovácshidai, szaporcai, drávacsehii, markóci, belvárdi, dráwapiskii és baranyahídvégi tanító, előkönyörgő-tanító választásokat, illetve állomáscserét megerősíti.

A múlt évben kántori oklevél megszerzésre utasított Nyiri Albert mattyi, Kiss Albert szaporczai, Szabó József kisszentmártoni tanítókat felhívja, hogy kántori oklevelüket 1927. január 1-ig esperes úrnál mutassák be.

19. Olvastatott Szabó József volt darányi, jelenleg Kiszentmárton tanítója eskütételi bizonyítványa, melyet a Belső-somogyi egyházmegye lelkészi főjegyzője adott ki.

Egyházmegyei közgyűlés Szabó Józsefnek az egyházi törvényeinkre letett esküjét tudomásul veszi és így őt az itteni eskü letétele alól felmenti.

20. Új tanítók eskütétele.

Szilágyi József piskói, Melegh István kovácshidai, Müller János belvárdi, Rácz Gyula drávacsehii tanítók a közgyűlés előtt az esküt letették.

21. Egyházkerületi képviselők kiküldetése.

Egyházmegyei közgyűlés egyházkerületi képviselőkül egy évi időtartamra Kuliffay Elek lelkészt és dr. Mándy Sándor világi jegyzőt rendes képviselők gyanánt; Sipos Lajos és Morvay Ferenc tanácsbírákat pedig pótképviselők gyanánt kiküldi.

22. Olvastattak a siklóvidéki és böközi lelkészi körnek, ezekkel kapcsolatban Szabó József és Kálmán Farkas lelkészeknek a felemelendő adócsökkentési segélyek mikénti felhasználását illető egyező javaslataik, melyek szerint az adócsökkentési segélyek elősorban a lelkész díjlevelekből tett engedmények pótlására lennének fordítandók, a normál költségvetésben megállapított számítás szerint.

Egyházmegyei közgyűlés az egyértelemben előterjesztett javaslatokat magáévá teszi és kimondja, hogy az adócsökkentési segélyek ennekutánna minden egyházban a lelkészi és tanítói lecsökkentett fizetéseknek pótlására fordítandók, míg a jelenben kiszolgáltatott javadalom a meg nem csonkítható díjlevél szerinti szolgálmányoknak a normál költségvetés alapján megállapított értékét el nem éri, amelynek megállapítására a számvevőszék hivatott, miért is minden lelkész vagy tanító, normál költségvetést és a jelenben élvezett javadalmát a presbitérium által igazoltan, pontonkénti részletezéssel a számvevőszék elnökéhez terjessze be, az e tárgyban hozandó presbiteri határozat keltétől számított 15 napon belül. Egyházmegyei közgyűlésnek így kellett határoznia, mert a méltányosságból immáron évek óta elengedett lelkészi és tanítói javadalmi tételek tulajdonképpen a hívek adócsökkentési segélyeül szolgáltak. Ha most az államhatalom e tekintetben segédkezet nyújt az adósegélyek valorizálásában, elsőrendű kötelessége minden egyházközségnek, hogy belhivatalnokait olyan mérvben fizesse, amínőre díjlevele alapján vele szemben kötelezettséget vállalt.

23. Olvastatott főtiszt. püspök úrnak 893. sz. körlevele, mely szerint a segédlelkészek fizetése kérdésében, a változott viszonyokra való tekintettel, minden egyházmegyei gyűlés javaslattételre hivatott fel és így közgyűlésünknek is foglalkoznia kell e kérdéssel.

Egyházmegyei közgyűlésünk javasolja, hogy a segédlelkészek minimális fizetése városi gyülekezetekben havi kettőmillió korona és ötszázezer korona havi lakbér, vagy e helyett természetbeni lakás, vidéki gyülekezetekben pedig teljes ellátás és ezenfelül havi 800.000 korona készpénz fizetés legyen.

24. Bőközi lelkészi kör javaslatot terjeszt be a vasárnap megszentelése tárgyában, mely szerint a főszolgabírák megkérésendők volnának, hogy rendeletileg tiltsák el az istentisztelet idejébe eső vasárnapi képviselőtestületi és birtokossági, valamint egyéb gyűlések tartását, úgyszintén, hogy istentiszteleti időben a jegyző irodák hivatalos órákat ne tarthassanak.

Egyházmegyei közgyűlés a lelkészi kör javaslatát magáévá teszi. A főszolgabírói hivatalok ilyen irányú megkeresésére az egyházmegyei elnökséget felkéri. Egyben felír a főtiszt. egyházkerületi közgyűléshez, hogy a főtiszt. és méltós. konvent útján szorgalmazza a mindenekre kiterjedő általános vasárnapi munkaszünet országos törvénnyé tételét.

25. Olvastatott a „Benkő Gyula—Nagy Imre Alapítvány” bizottságának jegyzőkönyve:

Jegyzőkönyv

felvétellett Harkányban, 1926. június 30-án, az 1925. évi egyházmegyei jegyzőkönyv 13. pontjában megnevezett bizottsági ülésen.

Jelen vannak: Szalay Ferenc esperes biz. elnök, Halász Imre és Hideg János bizottsági tagok.

A jegyzőkönyvet Hideg János vezeti.

Elnök a bizottság megalakulását konstatálja s a tanácskozást megnyitja.

Tárgy: Nagy Imre—Benkő Gyula Alapítvány ügye.

Esperes jelenti, hogy az egyházak látogatása alkalmával gyűjtést eszközölt az egyes gyülekezetek, lelkészek és tanítók között és ezek adományaiból eddig befolyt 7,371.500 korona s a gyűjtés még folyamatban van.

A bizottság esperes jelentését tudomásul veszi, felkéri esperest, hogy világi uraink közötti gyűjtésre a világi főjegyző urat kérje fel, valamint őt bízza meg az alapítólevél megszerkesztésével is.

Hasonlóan felkérte a közpénztárnok, hogy a begyűlt összeget vegye át és minél jövedelmezőbb módon való elhelyezéséről gondoskodjék.

Több tárgy nem lévén, elnök a gyűlést bezárja.

Hideg János aljegyző,
bizottsági tag.

Szalay Ferenc esperes,
bizottsági elnök.

Tudomásul szolgál.

26. Ösztöndíj-bizottság választása.

Egyházmegyei közgyűlés az ösztöndíj-bizottság tagjaiul Szabó Károly elnöklete alatt dr. Narancsik József világi főjegyzőt, Hoffer Kálmán és Sipos Lajos tanácsbírákat választja meg.

27. Az ösztöndíjakat odaítélő bizottság a következő javaslatot teszi: K. Mándy Sámuel-féle alapítvány 5½ milliós kamatát Nagy Kornél teológusnak, ugyanazon alapítvány 5½ milliós kamatát Pál Gyulának; ugyanazon alapítvány 2¾ milliós kamatát Nyáry Pál teológusnak; Biró Mihály-féle alapítvány 2 millió kamatát Jávor János Dénes reálgymnáziumi tanulónak; Benkő és Nagy alapítvány 560.000 kor. kamatát Halász Imrének; az egyházmegyei ösztöndíjból 50—50 kiló búzát Koczó László és Szabó Józsefnek; a Dányi Gábor-féle alapítvány 100 kor. és az Adám András-alap 9 koronás kamatát egy magát megnevezni nem akaró adakozó 500.000 kor.-ra emelvén fel, Máté Idának; a Nagy István-féle alapítvány 25 koronás kamatát egy magát megnevezni nem akaró adakozó 200.000 kor.-ra emelvén fel, Koncz Antalnak javasolja kiadni.

Egyházmegyei közgyűlés javaslatot elfogadja.

28. Varga Nagy István alapítványának kamata.

Mivel a folyó évben a Varga Nagy István alapítvány kamataért senki sem folyamodott, Közgyűlés az ez évi kamatot jövő évben az újabb kamathoz csatoltan adja ki.

29. A pécsi egyháztanács f. évi március 4-én hozott határozatát beterjeszti, hogy dr. Kérészy Zoltán pécsi Erzsébet tudományegyetem rendes tanára, tekintettel arra, hogy nevezett felvétetett a pécsi ref. egyház adófizetői közé és Pécssett lakást tart fenn, — noha családja Budapesten lakik — s igazolta, hogy a budapesti Kálvin-téri egyházrészhez tartozik s így az egyházi adóját évenként ott is fizeti, s a budapesti adófizetők névsorából nem töröltetett, egyházmegyei közgyűlés határozatát kéri, hogy mondja ki, miszerint dr. Kérészy Zoltán egyetemi tanár a pécsi ref. egyház adófizetői közé történt felvétele és megadóztatása szabályszerű-e?

Egyházmegyei közgyűlés kimondja, hogy a pécsi ref. egyház presbiteriumának ama határozata, hogy dr. Kérészy Zoltán pécsi Erzsébet tudományegyetemi rendes tanárt a pécsi ref. egyház adófizetői közé felvette — törvényszerű és törvényes határozat alapján történt, mert mint pécsi egyetemi tanár, aki Pécssett lakást tart fenn, a pécsi ref. egyházban köteles adót és közterheket fizetni, illetve viselni.

30. Olvastatott a pécsi ref. egyházközség f. évi augusztus hó 8-án tartott egyházközségi közgyűlésének határozata.

Az egyházmegyei közgyűlés a pécsi egyházközség azon határozatát, amely szerint a gyülekezeti terem építési céljaira a Berczeli-hagyaték 6,729.290 K, a Boncz Ferencné-hagyaték 6,871.500 K, Harang-alap 5,917.500 K, a földbirtok szerzésére fordítandó 10,159.400 K és a Kozma Márton által befizetett 50,000.000 K-át kölcsön veszi, — jóváhagyja, azonban kötelezi a pécsi egyházközséget, hogy az alapítványokból kölcsön vett összegeket a mindenkor takarékpénztári betétkamattal kamatoztatva, ingatlanain jelzálogilag biztosítsa, s ezek visszafizetése iránt záros határidő alatt intézkedjék.

31. Dér Ambrus felebbezése a bogdásai egyház presbiteriumának és egyházközségének határozata ellen, fizetése ügyében.

Az egyházmegyei közgyűlés az V. t.-c. 33. §-ának 5. pontja alapján jelen ügyet érdemi elbírálás végett a közigazgatási bírósághoz áttenni rendeli.

32. A marócsai egyház presbiteriuma beterjeszti ama határozatát, melyet 1926. évi aug. 1-én hozott s az előkönyörgő tanítói állás javadalmának korszerűsítését célozza, kérvén az egyházmegyei közgyűlésnek tervezetükhöz való hozzájárulását, illetve megerősítését.

Egyházmegyei közgyűlés a marócsai gyülekezet új díjlevelét nem erősítheti meg, miután csonkítást tartalmaz ez új tervezet a régivel szemben.

33. Olvastatott a besencei leányegyház tagjainak ama kérelme, hogy Besence továbbra is Kiscsány-Oszipó anyaegyházhoz legyen csatolva. Kérelmük indokolására felhozzák, hogy Besencét köves út köti össze a 4 km.-re levő Kiscsány-Oszipóval és útbaesik, valahányszor a sellyei piacra mennek. Újmindszent Besencétől 9 km.-re esik, útja csak felerészben köves, másik fele részben esős idő alkalmával csaknem járhatatlan; és amint a beadvány mondja: „arra minket semmi ügyünk nem vezérel.” A beadvány végén annyival inkább is ajánlják kérelmüknek helytadni, „mivel a gyülekezetünk hangulata oly elkeseredett”, hogy a legnagyobb megrázkódtatástól lehet tartani.

Egyházmegyei közgyűlés őszintén sajnálná, ha nemes intencióból fakadó ténykedése bárhol is visszahatást, zavart keltene. Sajnálná, ha intézkedései nem bírnának az igazságnak azon erejével, mely talán többeknek egyéni, önző érdekeit sérti, de a nagy egyetemes egyházi érdekeket szem előtt tartva, csak idő kérdése lenne, hogy mindenki belássa az egyházmegye határozatának helyességét.

Így a jelen esetben hiszi, hogy Besence reform. népe megérti, hogy neki áldozatokat kell hozni testvér egyházaiért, melyek csak általa juthatnak jobb és több lelki gondozáshoz.

Besence kérésével így érdemben nem foglalkozik az egyházmegyei közgyűlés, hanem a kiküldött bizottság újabb jelentésének beérkeztéig a jelen állapot ideiglenesen fennmarad.

34. Olvastatott az 1925. évi egyh. megy. közgyűlés jegyzőkönyve 13. pontjában megnevezett bizottság jelentése, mely felvételre Harkányban 1926 június hó 30-án.

Tárgy: Újmindszent, Cinderybogád, Páprád és Besence egyházak társegyházzá alakítása. Nevezett bizottság ezen egyházak

társítását kimondja, ideiglenesen Ujmindszent székhellyel; amint azonban Páprádon lelkészlakás építése lehetséges lesz, e társ-egyházak székhelye Páprád leend. A bizottság megállapította az új lelkészi díjlevelet és szolgálatot is, mely állásra egyelőre adminisztrátor küldetnék ki. Javadalma: Ujmindszent, Cinderybógád és Páprád egyházak járandóságai a régi díjlevél szerint, Besencéről a lelkészi ingatlanok, az egyházmegye által megállapított stóla és a lelkészi szolgálathoz szükséges kocsifuvar. Kötelessége: A rendes lelkészi szolgálat, felváltva minden vásár- és ünnepnap 2—2 gyülekezetben ígehirdetéssel, a jegyzőkönyvben pontosan körülírt módon.

Egyházmegyei közgyűlés nevezett egyházak csatolását elvben fentartja, végrehajtása előtt azonban kiküldött bizottságot felkéri, hogy ott a helyszínen tegye vizsgálat tárgyává a csatolás mikéntjét, hogy az közmegelegedést eredményezzen.

35. Olvastatott néh. Boncz Ferenczné szül. Horváth Etelka alapító levele, melyben 6,871.500 (hatmilliónyolcszázhetvenyezeröttszáz) koronás alapítványt tesz „boncföldi Boncz Ferenc és neje szül. Iházi Horváth Etelka” alapítványa címmel, amely alapítvány jövedelme a pécsi ref. egyház gyülekezeti ház fenntartási költségeire fordítandó — az alapítólevélben meghatározott feltételekkel.

Közgyűlés az alapítványt köszönettel elfogadja s azt megerősítésre az egyházkerülethez felterjeszteni határozta.

36. Okorági presbitérium a lelkészlak felett szabad rendelkezési jogának visszaállítását, vagy a lelkészlakban jelenleg lakó özv. Fejér Ambrusné lelkészözvegy lakbérének megfelelő felemelését kéri, hogy a paplaktataroztatást az egyház teljesítesse.

Mivel a lelkészözvegyek anyagi helyzetében javulás nem állott be, egyházmegyei közgyűlés fenntartja e tárgyban már 1924 szept. 10-én 60. sz. a. hozott határozatát, mely szerint lakbérül 100 arany koronánál többet lelkészözvegy nem fizethet.

37. Olvastatott a vajszlói református egyház ingatlancsere tárgyában beadott felterjesztése.

Egyházmegyei közgyűlés a vajszlói református egyháznak szótöbbséggel hozott azt a határozatát, mely szerint a 68.66□

ület tevő kertészetet cserébe adja Kecze János vajszlói egyháztagnak az ő tulajdonát képező 937□-öl rétjéért, nem hagyja jóvá. Nem pedig azért, mert a cserét a presbitérium az egyházra nézve károsnak tartja; a csereajánlatot szótöbbséggel el is utasította. Ennek elfogadása mellett csak 16 egyháztag foglalt állást a másodsorra egybehívott közgyűlésen. A betérjesztett jegyzőkönyvi kivonatok sem szabályszerűek. A presbiteri jkvi kivonatról hiányzik a jelenvoltak névsora, a határozatképesség megállapítása. Mindkét kivonatról hiányzik a névszerinti szavazás megtörténtének szabályszerű feltüntetése. A vajszlói egyházközségnek azzal adja vissza ezt az ügyet Közgyűlés, hogy e tárgyban lehetőleg egyértelemben, szabályszerű határozatokat hozzon.

38. Csamotai egyház presbitériuma öt szavazattal négy ellenében elhatározta, hogy a lelkészi fapénz járandóságot a f. évre felerészben párszám után, felerészben holdankénti birtok arányában veti ki. Ezt a határozatot Szabó Lajos gondnok és Molnár József egyháztag megfélebbzték, kérve a párszám szerinti kivétel régi gyakorlatának meghagyását.

Egyházmegyei közgyűlés a felebbezést elutasítja, a presbitérium határozatát pedig megerősíti nemcsak azért, mert az szabályszerű, hanem azért is, mert a párszám szerinti fizetés sem nem méltányos, sem nem időszerű.

39. Olvastatott a siklói ref. egyház azon kérelme, hogy 12 tagból álló presbiteriumát 16 tagra emelhesse fel, tekintettel a nagyobb mértékben megszaporodott felelősségre és munkára.

Egyh. megyei közgyűlés a siklói egyház kérelmét teljesíti és presbiteriumának 16 tagra való kiegészítését 1927 januártól kezdődő 12 évre kimondja, az I. t.-c. 28. §-a alapján.

40. Tárgyaltatott a becefa-zsibóti egyesült ref. egyházközség presbiteriumának ref. elemi népiskolája ügyében benyújtott azon kérelme, mely szerint a teljes államsegély kiutaltatása eszközöltessék kiilletékes felsőbb hatóságunk útján, vagy ha ez nem lehetséges, tétessék sürgős intézkedés az 1868: XXXVIII. t.-c. alapján az iskola jellegének megváltoztatására, esetleg ha szükségesnek látszik a más vallásu többséggel bíró, szórványjellegű vidéken a ref. felekezeti iskola fentartása, úgy megfelelő missziói segély nyújtásával kéri pótolni az államsegélyből hiányzó s

iskolafenntartóra rótt évi 420 a. kor. összeget, mert különben a fenntartóra rótt terhek összeroppantják magát az egyházközséget.

Egyh. megyei közgyűlés utasítja a fentartó egyház presbiteriumát a törvény kívánta formaságok betartására, mert csak ez esetben járulhat hozzá az iskola jellegének megváltoztatásához.

41. Olvastatott a számvevőszék következő jelentése:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Az egyházmegye számvevőszéke a hatáskörébe tartozó pénztárak állapotáról a következő tiszteletteljes jelentést terjeszti elő:

A közpénztárnok kezelése alatt álló alapok:

I. Közpénztár.

1. Egyházak közigazgatási járulékaiból	51,912.602 K
2. Egyházkerületi közigazgatási segélyből	3,400.000 „
3. Adósegélyekből jutalék	918.696 „
4. Helyettes esperestől előleg visszatérítés	150.000 „
5. Mándy S.-től ösztöndíjakra	5,000.000 „
Összesen:	61,381.298 K

Közpénztár vagyona:

1. Kölcsönkötvényekben	2.100 K
2. Hadikölcsönkötvényekben	3.865 „
3. Takarékpénztári betétkönyvön	95 „
Összesen:	6.060 K

Követelések:

1. Kötvénykamatokból	1.630 K
2. Barsi Miklós segélye	2.000 „
3. Csikesz S. köri elnök	1.200 „
4. Bocsor-Hegyi ügy	1.193 „
5. Időszaki t. ülés költségei 1920-ból	3.010 „
6. Időszaki t. ülés költségei 1921-ből	2.950 „
7. Időszaki t. ülés költségei 1923-ból	7.000 „
8. Egyházak közíg. járulékaiból hátralék	25,283.000 „
Összesen:	25,301.983 K

Tartozások:

1. Tartalékalapnak	397.000 K
2. Siklósi polgári iskola ösztöndíj-alapnak . . .	54 „
3. Siklósi polgári iskola jubileumi alapnak . . .	275 „
4. Bar. Kálv. Lob. 1925. évi segélye	725.000 „
5. Fel nem vett tiszt. díjak	4.785.000 „
Összesen:	5.907.329 K

II. Tartalékalap:

1. Athozat 1924. évről	103.803 K
2. Belépési járulékokból	147.000 „
3. Birságpénzekből	250.000 „
Összesen:	500.803 K

Elhelyezve:

1. Kölcsönkötvényeken	1.636 K
2. Takarékpénztári betétkönyvön	102.167 „
3. Készpénzben közpénztárnál	397.000 „
Összesen:	500.803 K

III. Missió-alap:

Athozat 1924. évről	695 K
Elhelyezve takp. betétkönyvön	695 „

IV. Ádám A. alap:

Athozat 1924. évről	225 K
Elhelyezve takp. b. könyvön	225 „

V. Dányi G. alap:

Athozat 1924. évről	2.103 K
Elhelyezve tkp. b. könyvön	153 „
Elhelyezve hadikölcsönkötvényen	1.950 „
Összesen:	2.103 K

VI. Nagy István bissei alap:

Athozat 1924. évről	5.347 K
Elhelyezve tkp. b. könyvön	459 „
Elhelyezve hadikölcsönkötvényen	4.888 „
Összesen:	5.347 K

VII. Nagy Imre ösztöndíjalap:

Athozat 1924. évről	507 K
Elhelyezve takp. b. könyvön	17 „
Elhelyezve hadikölcsönkötv.	490 „
Összesen:	507 K

VIII. Siklósi polg. isk. ösztöndíj:

Athozat 1924. évről	1.110 K
Elhelyezve hadikölcsönkötv.	1.056 „
Elhelyezve készpénzben közpénztárnál	54 „
Összesen:	1.110 K

IX. Siklósi polg. isk. jubileumi alap:

Athozat 1924. évről	5.158 K
Elhelyezve hadikölcsönkötv.	4.883 „
Elhelyezve készpénzben közpénztárnál	275 „
Összesen:	5.158 K

X. Mátyás S. alap:

Elhelyezve hadikölcsönkötvényen	300.000 K
---	-----------

XI. Páprádi-alap:

Athozat 1924. évről	12.848.455 K
Ingatlanok jövedelme	8.332.557 „
Kamatokból	41.203 „
	577.593 „
Összesen:	21.799.808 K
Kiadás:	1.976.327 „
Maradvány:	19.823.481 K

Elhelyezés:

1. Hadikölcsönkötvényben	56.888 K
2. Kötelezvényeken	22.330 „
3. Takarékpénztári betétkönyvön	12.903.963 „
4. Takarékpénztári betétkönyvön	300 „
5. Készpénzben	6.840.000 „
Összesen:	19.823.481 K

Követelések:

Kötvénykamatokból mintegy	15.000 K
Hadikölcsönkötvény kamatokból	5.000 „
Összesen:	20.000 K

I. A felsőbaranyai reform. egyházmegye özv. árvagyámintézetének 1925. évi számadásai:

Múlt évi áthozat	113.490 K 07 f
1925. évi bevétel	1.860 „
1925. évi kiadás	— „
Maradvány:	115.350 K 07 f

Elhelyezve:

1. Jelzálogos kötvényeken	6.593.48 K
2. Hadikölcsönkötvényeken	90.163.— „
3. Takarékpénztárban	17.460.— „
4. Készpénzben	1.133.59 „

Összesen: 115.350.07 K

Kamathátralék	1.888.30 „
Hadikölcsönkötv. 1925. évi szelv. jöv.	4.416.— „

Összesen: 121.654.37 K

II. A felsőbaranyai reform. egyházmegye „Sógor Endre“ ösztöndíj-alapítványának 1925. évi számadása:

1924. évi áthozat	20.562 K
1925. évi bevétel	2,130.240 „
1925. évi kiadás	—

Maradvány: 2,150.802 K

Elhelyezve:

1. 22 drb. tkpénztári részvény	4.400 K
2. 5000 K. hadikölcsönkötvény	4.880 „
3. Takarékpénztárban	2,124.550 „
4. Készpénzben	16.972 „

Összesen: 2,150.802 K

Tanítói özvegy-árva gyámintézeti pénztár:

1924. évi pénztári maradvány	17.278 K 35 f
Bevétel, kiadás nem volt	—

Pénztári maradvány: 17.378 K 35 f

Elhelyezve:

1. Hadikölcsönkötvényeken	12.800 K — f
2. Hangya kötvényen	4.000 „ —
3. Készpénz	578 „ 35 f

Összesen: 17.378 K 35 f

Egyházmegyei közgyűlés a pénztárakról szóló jelentést tudomásul veszi.

2. Halász Imre köz-, Sógor Endre lelkészi gyám- és Kamu József tanítói gyámpénztárnokoknak a felmentést a szokott óvás fenntartása mellett megadni javasoljuk.

Közgyűlés a felmentést megadja.

3. Az 1924. évi ujmindszenti számadás vizsgálatlan. Az 1925. évek a terehegyi és mohácsi kivételével jóváhagyandók.

Községgyűlés az 1925. évi számadásokat Mohács és Terehegy kivételével jóváhagyja.

4. Költségvetést küldött 28 egyház. Jóváhagyni javasoljuk. A jövőre vonatkozólag kérjük az egyházmegyét, utasítsa az egyházakat, hogy dec. 1-ig költségvetéseiket pengő értékben számítva terjesszék be.

Egyh. községgyűlés az 1926. évi költségvetéseket jóváhagyja, jövőben pedig utasítja az egyházakat, hogy a megelőző év dec. 1-ig költségvetéseiket pengő alapon elkészítve terjesszék be.

5. Okorág 1926—27. évi iskolai költségvetését beterjesztette, jóváhagyandó.

Községgyűlés Okorág iskolai költségvetését megerősíti.

6. Adókimutatást beterjesztett Peterd 1925. éves rendkívüli, 1926-ra rendes adókimutatást, továbbá Drávaiványi, Pécs, Drávacséhi, Magyarmecske és Rónádfa. Ezek jóváhagyását kérjük.

Községgyűlés a beterjesztett adókimutatásokat jóváhagyja.

7. A beterjesztett magtári számadások jóváhagyását kérjük.

Községgyűlés ez értelemben határoz.

8. Esperes úrnak kanonika visita alkalmával különböző címen gyűjtött kimutatását számvevőszék átvizsgálván, jóváhagyását kéri.

Községgyűlés esperes úr számadását jóváhagyólag tudomásul veszi.

9. Siklói polgári iskola és internátus számadásait és 1926—27. évi költségvetését jóváhagyni javasoljuk.

Községgyűlés a siklói polgári iskola és internátus számadásait és költségvetését jóváhagyja.

10. Jelen községgyűlésre 100.000 kor. kérjük megállapítani a napidíjakat.

Községgyűlés a mostani napidíjakat 100.000 kor.-ban állapítja meg.

11. Számvevőszék beterjeszti az egyházmegye 1927. évi költségvetéstervezetét, amelynek az egyh. megyei jegyzőkönyv függelékében leendő közzétételét kérjük.

Egyházmegyei községgyűlés a költségvetést jóváhagyja s annak az egyh. m.-i jegyzőkönyvben leendő közzétételét elrendeli.

42. Tárgyaltatott az egyházmegyei tanügyi bizottságnak a református népiskolák 1925—26. tanévi állapotáról szóló következő jelentése:

I. Statisztikai kimutatás.

1. A gyülekezetek létszáma	24.985
Egyházközségek száma	77
Református iskolát tart fenn	67
Református iskolát nem tart fenn	10
Református általános ismétlő iskolák száma	64
A mindennapi iskolák közül I—VI. osztályú	67
" " " 1 tanerős	65
" " " 2 tanerős	2
" " " részben osztott	2
" " " osztatlan	65
" " " vegyes	67
Hány tanteremben van tanköteles 60-on alul	69
2. Iskolaépületek száma	68
Tantermek száma	69
" hygiénikus szempontból megfelelő	64
" hygiénikus szempontból nem megfelelő	5
Az iskola felszerelése tanszerekkel teljes	14
" " " " nem teljes	53
Tanítói lakás száma	65
3. Férfi tanítók száma	60
Női tanítók száma	9
Fiúkat és leányokat vegyesen tanít	69
Alkalmazás szerint rendes	66
" " segéd	3
Okleveles rendes tanító	66
" segédtanító	3
Nem okleveles rendes	3
4. A 6—11 éves reform. tankötelesek száma, fiú	648
" " " " " leány	627
" " " " " együtt	1275
a) Reform. felekezeti iskolába beiratkozott fiú	534
" " " " " leány	527
" " " " " együtt	1061
b) Más felekezeti iskolába járt fiú	7
" " " " " leány	5
" " " " " együtt	12
c) Allami vagy községi iskolába járt fiú	107
" " " " " leány	95
" " " " " együtt	202
A három címen járt összesen fiú	648
" " " " " leány	627
" " " " " együtt	1275

Év közben kimaradt vagy meghalt fiú	4
" " " " leány	13
" " " " együtt	<u>17</u>
6 osztályt végzett s záróvizsgát sikerrel tett fiú . . .	54
" " " " " leány . . .	72
" " " " " együtt . . .	<u>126</u>
5. Ref. felekezeti iskolába járt más vallású fiú	275
" " " " " leány . . .	257
" " " " " együtt . . .	<u>532</u>
Konfirmáltatott a 6—11 éves tankötelesek közül fiú .	107
" " " " " leány . . .	98
" " " " " együtt . . .	<u>205</u>
Hány iskolában tartott a tanév 8 hónapig	1
" " " " 9 hónapig	1
" " " " 10 hónapig	65
Mulasztott félnapok száma, igazolt	26.159
" " " igazolatlan	2.113
Összesen:	<u>28.272</u>
6. A 12—14 éves reform. tankötelesek száma, fiú	420
" " " " " leány . . .	383
" " " " " együtt . . .	<u>803</u>
a) Reform. felekezeti iskolába járt, fiú	333
" " " " " leány	294
" " " " " együtt	<u>627</u>
b) Más jellegű iskolába járt, fiú	87
" " " " " leány	89
" " " " " együtt	<u>176</u>
A két címen járt összesen fiú	420
" " " " " leány	383
" " " " " együtt	<u>803</u>
Konfirmált 12—14 éves tanulók száma, fiú	127
" " " " " leány	119
" " " " " együtt	<u>246</u>
Hány ismétlő iskolában tartott a tanév 8 hónapig . . .	32
" " " " " 9 hónapig . . .	8
" " " " " 10 hónapig . . .	24
7. Mulasztott félnapok száma, igazolt	2873
" " " igazolatlan	762
Összesen:	<u>3635</u>

Iskolai könyvtár van tanulóknak	64
" " " tanítóknak	17
8. A református népoktatás fentartására fordított:	
a) egyházi jövedelmekből	960,862.000 K
b) államsegélyből	432,737.000 "
c) községi vagy más alapokból	66,553.000 "
Összesen:	1460,152.000 K

II. Általános jelentés.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés! Az 1925—26. tanévi iskolálatogatást a körfelügyelők az idén is odaadó buzgósággal és megfelelő intenzivitással végezték el. Különösen ki kell emelni vitéz Jávor János és Szendrey Gyula körfelügyelők gondos, mindenre kiterjedő s alapos paedagógiai tudásra valló jelentéseit, amelyek méltán érdemelnek elismerést és dicséretet. A böközi körben Hegyi Kálmán körtanító helyett, esperesi utasításra, Paál Zoltán szavai tanító bizatott meg a lelátogatással. Maga a tanügyi elnök 16 iskolát vizsgált meg, egyfelől hogy helyettesítse Nagy Dénest, a mult évben megválasztott siklósvidéki körlelkészt, ki betegségére hivatkozással időközben lemondott a megbízatásról, másfelől pedig, hogy meggyőződést szerezzen arról, hogy mennyiben tettek eleget tanítóink azon mult évi egyh. megyei határozatnak, mely szerint az egyháztörténet intenzivebb tanítása s a bibliai történetek kapcsán a Bibliával behatóbban való foglalkozás elrendeltetett. Sajnos, az eredmény e tekintetben nem kielégítő. Felekezeti iskoláink ugyanis a kálvinista öntudat nemes bélyegét nem nyomják rá gyermekeink lelkivilágára olyan mértékben, mint azt egyházunk helyzete a próbáltatások eme nehéz napjaiban megkívánná, amikor az iskolai életben épen úgy, mint a közigazgatási rendelkezésekben és minden ágazatban kivirágzott a Regnum Marianum politikája.

A legtöbb tanító megelégszik azzal, hogy az állami tanterv anyagát jól, avagy rosszul megtanítja, vagy nagyobb iskolásokkal megtaníttatja, épen így aztán a kötelező vallástani anyagot is. Pedig mi ennél sokkal többet szeretnénk látni nagy áldozatok árán fentartott felekezeti iskoláinkban, különösen többet a hitélet, a nevelés, jellemképzés tekintetében. Szeretnénk tapasztalni azt, hogy amit gyermekeink mondanak, igaz legyen; amit éreznek, tiszta legyen; amire vágyódnak, tisztesség legyen. Hogy Isten, egyház, haza fogalma nekik szent legyen és felebarátban testvért lássanak. Óhajunk, vágyunk az, hogy református iskoláink a szó legnemesebb értelmében mintaiskolák legyenek, hogy azokban Isten országát eredményesen munkáló tagokat neveljünk egyházunknak. Ilyen iskoláról a körfelügyelők, sajnos, nem tesznek említést, a tanügyi elnök körútjában egy ilyen minta-iskolát talált: Herpay Imre vajszlói tanító iskoláját.

Több iskolában a tanítás eredményét tekintve is hanyatlást, visszaesést észleltünk, ami egyfelől annak tudható be, hogy a jelennel új kor kezdődik tanítóink számára, jelentősebb, termékenyebb, de sokkal zaklatottabb az eddiginél. Termékenyebb, mert az új tanterv az új kor követelményeinek megfelelően dolgozta fel a népiskolai tanítás anyagát, de zaklatottabb, mert eltekintve a mai élet nehéz anyagi gondjaitól, lépten-nyomon, folyton-folyvást az iskolában hol szociális bajokkal, hol pedig egy-egy didaktikai problémával kell megküzdenie, hogy iskolájában a kellő eredményt elérje; másfelől pedig az anyagi gondok, anyagi bajok terhére lehet írni a hanyatlást, ami oka annak is, hogy tanítóink nagy része szolgálati helyét nem tekinti állandónak, igyekeznek máshol elhelyezkedni, — tanügyünk nagy hátrányára, — mert még végrehajtás útján se jutnak hozzá megérdemelt fizetésükhöz. Dícséretet érdemel itt Dér Ambrus bogdásai tanító, aki nem a fizetés arányában végzi nehéz munkáját. Ugyanis a tényleges javadalma és a javadalmi jkönyv közötti különbség évente 959 a. korona, minek elmaradása miatt nyomorogni kénytelen. A régi latin közmondást: „Quem dii odere, praeceptorem fecere“, Klebelsberg miniszter úr ellenreformációjának idején, joggal fordíthatjuk így: Akit az istenek meggyűlöltek, református tanítótá tették. Különben a bogdásai tanítói ügyet a körüli jelentések között bátorzkodunk a maga egészében előterjeszteni közgyűlésünk plénuma elé.

Meggyőződésünk, Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés, hogy református felekezeti iskoláink a jelenben, amikor a rekatholizálás Mária Terézia óta még soha se folyt olyan nyíltan és tervszerűen, mint napjainkban, legalább itt Baranyában, csak akkor tölthetik be fentkörvonalazott igazi hivatásukat, ha egyfelől az egyetemes egyház tekintélyének teljes súlyával siet mentesíteni tanítóinkat az anyagi gondoktól, másfelől pedig a lelkeszkedő papság könnyít a tanító nehéz munkáján azáltal, hogy magára vállalja legalább az egyháztörténet elrendelt intenzívebb tanítását és hogy a bibliai történetek kapcsán a Bibliával behatóbban foglalkoznak a gyermekekkel. Ezzel aztán megvan adva a kötelező bibliai órák anyaga is, amelyeknek végzésénél a legtöbb lelkész azt se tudja, mit csináljon, mit és hogyan tanítson és könnyítve van a tanító helyzetén, kinek az új tanterv heti 1 órát engedélyez csak a vallástanításra. Gyönyörű példát nyújt erre a kákcisi gyülekezet állami iskolájával, hol Kis Géza buzgó lelkész, ki a vallástanítást is végzi, énekkart is vezet, a törekvő, ambiciózus, egyházas érzületű állami tanítóval: Takár Imrével, úgy az egyháztársadalmi és belmissziói munkák, mint a szociális és általános kulturális tevékenység terén vállvetve és karöltve munkálkodnak és valóban mintagyülekezetet, anyagilag is erős társadalmi életet produkálnak.

Az összesített statisztikát figyelve s a múlt évekkel összehasonlítva, örömdetes tényként tűnik szemünkbe, ha ugyan

megbízható s a valóságnak megfelelő a statisztika, hogy az a szomorú, sötét baranyai kép, amit az össznépszerűség és a tankötelesek statisztikájánál megrajzoltunk a múlt évben, mintha most szelidebbé, biztatóbbá, reménytkeltőbbé változnék. Ugyanis amíg tavaly 143-al volt kevesebb tanköteles iskoláinkban az előző évinél, addig most, az 1925—26. tanévben 1275 iskolás gyermek volt, tehát csak 21-el kevesebb a múlt évi 1296-hoz arányítva. Reform. iskoláinkban aránylag sok a másvallású tanköteles; a múlt tanévben is 532-en nyertek oktatást, vagyis 30-al megint többen az előző évinél. Van iskola, hol sokkal több a másvallású gyermek, mint református. Páprádon pl. 70% a másvallású tanköteles, miért is a vall. és közokt. miniszter úr Baranya vm. közíg. bizottsága útján felhívta a fentartó ref. egyházat, hogy az összes tankötelesek befogadására alkalmas tantermet építsen, vagy pedig iskolaépületét engedje át egy létesítendő községi iskola számára. A páprádi iskola ügyét, hol minél előbb erős kézzel való beavatkozásra volna szükség, a köri jelentésekben ismertetjük teljes egészében.

A tanítás eredménye iskoláinkban általában kielégítő. A 69 tanító közül 21-nek jeles az iskolája, névszerint: Drávaszabolcs, Drávaszerdahely, Harkány, Szava, Mohács III—VI. oszt.-ban; Kölked, Kispeterd, Nyugotszenterzsébet, Becefa, Rózsafa, Siklós mindkét iskolája, Kistótfalu, Adorjás, Vajszló, Zaláta, Bogdása, Magyarmecske, Páprád és Sósvertike. De még ezek közül is felette kiemelkedik Herpay Imre vajszlói kántortanító iskolája, ahol nem a jól bemağolt tananyagnak folyékony leporgetéséből áll a felelet, hanem a gyermekek értelmes, öntudatos válasza a feladott kérdésekre az, ami megragad. A 40 tanköteles között mintha gyöngye tehetségű gyermek egy se volna: ott mindegyik tud. Nagy veszteség volna egyházmegyénkre ilyen kiváló tanerőt elveszíteni, aki 20 évi szolgálata után, nagymérvő díjlevélcsonkítás miatt, máshol szándékozik elhelyezkedni. Pedig amennyiben az egyetemes konvent által tervbe vett szakfelügyelet megvalósulást nyer, egyházmegyénkben öt szemeltük ki szakfelügyelőnek, mert népoktatásunk ügyét egy ilyen ügybuzgó, szakavatott és mindenben rátermett ember kezébe bátran le merjük tenni.

A jelesek között névszerint külön dicséretet érdemel még: Várady Gyula, Halász Imréné, Dér Ambrus és Pápay János tanítók iskolája, mint amelyek a jelesek között is kiválóak. Jó az eredmény a következő 31 iskolában: Diósviszló, Drávapalkonya, Kovácsida, Márfa, Rádfalva, Turony, Mohács I—II. oszt.-ban, Belvárd, Babarc, Nagyváty, Matty, Egyházasharaszti, Beremend, Bisse, Gyüd, Sámód, Kórós, Tésenfa, Cún, Kísszentmárton, Baranyahidvég, Vejti, Nagycsány, Piskó, Kemse, Luzsok, Besence, Cinderybogád, Drávafok, Kiscsány és Markóc. Elégségesek: Csarnóta, Drávacsehi, Drávacsepey, Kovácsida, Nagypeterd, Dencsháza, Hirics, Szaporca és Sellye iskolái. Igen gyenge, alig üti

meg a mértékét Szivos Károly garéi lelkész-tanító, Makay Zádor botykai, Aracs János okorági és Lutár Elemér drávapiskii tanítók iskolája, ahol a jövő tanévben szigorú vizsgálat fog tartatni s hasonló eredménytelenség esetén a fegyelmi megindítása fog ellenük javaslatba tételni. Osztályozatlan a terehegyi iskola, ahol az ismeretes fegyelmi miatt hónapokon keresztül nem volt tanítás; Oldon építkezések miatt már előbb bevégeződött az iskolai év s így az iskola nem volt megvizsgálható; Marócsán a nyugalomba készülő tanító súlyos betegsége miatt, Rónádfán pedig a lelkész-tanító időközi nyugdíjaztatása miatt maradt el a vizsgálat. Mind a négy helyet evidenciába tartjuk s jövőre szigorú vizsgálat alá vesszük.

A nem reform. iskolákba járó tankötelesek vallásos oktatása általában gyengébb a multhoz viszonyítva, amely fogyatékoság a jelentés elején érintett tanterv beosztásban leli magyarázatát. Legalább ezekben az iskolákban volna kívánatos, hogy a lelkészek vegyék át a vallástanítást. Jeles a tanítás eredménye a kákcsi mintaiskola mellett, a drávaiványi községi iskolában, hol B. Tóth József lelkiismeretes munkáját dicséri a szép eredmény. Jó a vallástanítás Gordisa, Siklósnagyfalú, Nagyharsány mindkét iskolájában, Kisharsány, Nagytótfalú és Kémes iskoláiban.

A mult évben elnéptelenedés miatt megszűnt a peterdi iskola, s hogy a gyülekezetben volt-e ref. tanköteles s hogy azok vallásos oktatásáról a lelkész gondoskodott-e: jelentést nem kapott a tanügyi bizottság.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Az egyetemes konvent 114—925. sz. határozatával a reform. elemi népiskolák szakfelügyelői állásának létesítését helyezte kilátásba s az erről szóló egységes tervezet 122—925. sz. egyh. ker. határozattal javaslattétel végett bizottságunkhoz küldetett meg. A tanügyi bizottságnak természetesen nem lehet kifogása az állás betöltése ellen, mégis nem hallgathatja el, hogy nehéz anyagi megterhelést jelentene egyházmegyéinkre a VII. fokozatú fizetéssel járó szakfelügyelői állás beállítása, sőt egyházaink nyomasztó anyagi helyzete miatt, mely a rekatolizáció eme sötét korszakában nehezedik baranyai kis gyülekezeteinkre, úgy, hogy a közel jövőben, hacsak hamarosan nem javul a helyzet, iskoláinkat sorra kénytelenek leszünk feladni: épen nem korszerű tanügyi probléma. A mai viszonyok között nekünk az látszanék helyesebbnek, ha egyelőre semmi nem okvetlen szükségessé állás szervezésére nem gondolnánk, (hiszen tanítóink talán még sohase érezték annyira roppant felelősségű állásuknak súlyát, mint manapság, kiket eléggé zaklat, ellenőriz: iskolaszék, tanügyi bizottság, egyház-látogatók, tanfelügyelőség stb.), hanem minden erőnket meglévő intézményeink, szerveink tökéletesítésére fordítanók. Jobb fizetést a meglévő tanítóságnak, jobb felszerelést a meglévő iskoláknak, jobb karba helyezését a meg-

lévő épületeknek és így tovább. Mikor azután már kiláboltunk mi is a szanálásból, jöhet a szakfelügyelői állás is. De most, amikor e kis egyházak csak úgy nyögnek a különféle terhek alatt, nem tartjuk időszerűnek. Hiszen ismerjük, mert gyakoroljuk az ősi jelszót: „Teher alatt nő a pálma“, de ha a pálmafára malomkövet dobálnak, összetörik az is. Ennyi megjegyzést engedünk magunknak ezzel a kérdéssel kapcsolatban, melyben közgyűlésünk bölcsessége fog határozni.

III. Kivonat a körfelügyelők jelentéseiből.

1. Az ormánvidéki körben a valláserkölcsei nevelés általában szép eredményt mutat, azonban az általános tanítás eredményénél bizonyos hanyatlás volt észlelhető. A jeles iskolák megfogytak, ellenben szaporodás van az elégségeseknél. A tananyag a legtöbb iskolában fel van dolgozva, de sok helyen hiányzik a gyermekek bátor fellépése, aminek oka a beszédértelem elhanyagolása és a tudásban való otthonosság, biztosság.

Nagyon szép haladást mutat fel a hidvégi iskola; a mult hiányait ugyan teljesen nem tudta még eltüntetni az új tanító, azonban ez évi munkája után bizton hisszük, hogy a jövő tanévben már a jelesek közt lesz. Igen szép a haladás a kisszentmártoni iskolában is, melynek ambiciózus fiatal tanítója méltán érdemel dicséretet lelkiismeretes törekvéseért; Kórós szintén javult a multhoz képest.

Sajnálattal kellett hanyatlást megállapítani Cún, Szaporca s különösen Hirics és méginkább Drávapiski iskoláinál. Szaporcán a tanító hosszabb időn át tartott betegségének tulajdonítható az esés, míg Piskiben, hol csupán két tanköteles volt, nem tudjuk megérteni a teljes eredménytelenséget, úgy, hogyha a fiatal tanító jövőre lelkiismeretesebben nem dolgozik, az iskolája minősíthetetlenül válik s a fegyelmi megindítását fogjuk javasolni. A kémesi községi iskolában az új énekek nincsenek teljesen feldolgozva, a vallástani anyagból is a IV. oszt.-ban csak a bibliai rész, míg a hittanból semmi. Ime, egy eklatáns példa, miért óhajtjuk a nem felekezeti iskolákban különösen a vallástanítást a lelkész urak kezeibe letenni. A vájszlói iskolát a tanügyi elnök úrral együtt látogattuk meg s az általános jelentésben elmondottakat jóleső örömmel regisztráljuk itt is. A piskói új tanító csak április elején vette át iskoláját s így a kielégítő eredmény még nem egészen az ő érdeme. Kemse ügybuzgó, szakavatott tanítója: Szentpétery Pál 30 évi szolgálattal nyugalomba készül, mert megunta az egyébként is csekély fizetésért való folytonos veszekedést. Nagyon szépen írnak és olvasnak az alsóbb osztályosok; mivel azonban az anyag kellően feldolgozva nem lett, ami a felsőbb osztályokban az eredmény rovására esett: lelkiismeretbeli kérdés elé állította az iskolalátogatókat az osztályzat megállá-

pításánál. Luzsoknál is némi hanyatlás tapasztalható, különösen a nyelvtan, földrajz és ének tanításánál. Nagycsány iskolájában közepes az eredmény, mégis említést érdemel a II. osztály kiválósága a többi osztályok felett. Zalátában a körtanító iskolája úgy a körlelkész, (?) mint a tanügyi elnök akadályoztatása miatt vizsgálat alá nem vétetett, de mert az egyházlátogatók különös dicsérettel emlékeztek meg róla: az eddigi fokozatra minősített.

2. Szigetvidék iskoláiban az új tantervet, az ennek megfelelő tankönyv hiány miatt, nehezen viszik keresztül. Itt figyelmeztetjük a tanítóságot a kerület által kötelezővé tett új tankönyvek megjelenésére és beszerzésére. Az általános jelentésben is említett botykai iskola nagyon gyenge, hanyatlás mutatkozott a nagyvátyi iskolában is, különösen az ének tanításánál. A kör két gyenge iskolája még: Dencsháza és Nagypeterd. Ellenben Nyugatszenterzsébet és Rózsafa tanítói a megszokott dicséretes eredménnyel munkálkodnak. Minden tárgynál nagyon szép az eredmény a kispeterdi iskolában; Katádfán némi hanyatlás, Becéfán ellenben javulás volt észlelhető. A körlelkész állásáról lemond.

3. Az okorvidéki körfelügyelők örömmel jelentik, hogy iskoláikban öntudatos, hívő keresztyén nevelés és református jellemképzés tekintetében határozott haladást tapasztaltak. A legöntudatosabb és a Bibliában legjáratosabb gyermekeket a kákicsi állami iskolában találták, hol a lelkész kezeiben van a vallás-tanítás. Az énektanítás az egész vonalon szépen halad előre, leggyengébb e tekintetben Cinderybogád. Marócsa érdemes tanítója: Mészáros Sándor nyugálmomba megy. Esperesi engedélyvel, betegsége miatt szabadságon lévén: iskolája nem volt megvizsgálható. Markóc egyházas, lélekben buzgó új tanítója a régi nívón igyekszik fenntartani iskoláját. Dráva-fokon a régi buzgósággal, nagy igyekezettel neveli növendékeit a tanító. A bogdásai legkiválóbb iskolában legtöbb a baj a tanító fizetése körül. Az általános jelentésben elmondottak mellett még csak annyit említünk meg, hogy az adócsökkentési segély megállapításakor felvett normál költségvetés és az 1910. évi javadalmi könyv közötti 959 kor. különbség megfizetésére, évekre visszamenőleg, végrehajtás terhe mellett, van utasítva a fentartó egyházközség. Drávaiványi községi iskola tanítója a hozzáfűzött reménységnek teljesen megfelelvé végzi a vallás-tanítást jeles eredménnyel. A sósvertikei tanítónő állandó sérelme, hogy az ismétlősök oktatásáért a törvényes díjat a politikai községtől nem kapja meg. Iskoláját elismert szorgalommal és ritka buzgalommal tartja a jelesek között. Oszró és Kiscsány iskoláinál látható a legeklatánsabban, hogy az iskola jellege szerint milyen egyenlőtlen mértékkel mérnek világi hatóságaink. Ugyanis, míg az oszrói állami iskola felszerületlen, térképe nincs, a padlója lyukas, melyből

mint tömlőből ömlik a por a gyermekek minden mozdulatára, mégis a kir. tanfelügyelő úrnak nem volt semmi észrevétele, addig kiscsányi reform. iskolánkban „ázsiai állapotokat” talált, holott az egyházlátogató egyh. megyei gondnok úr és esperes úr az utóbbit találták rendben lévőnek s az oszrói állami iskolában tapasztaltak hiányokat. Gyanó József kiscsányi tanító elhanyagolt állapotban átvett iskoláját — sok családi bajai között is — szorgalmas munkával igyekszik rendbe hozni. A besencei iskola szellemi állapota ma is jó. Páprádon is sok a baj az iskolaterem miatt, miről világos képet ad Baranya vármegye közíg. bizottságának 2321—925. és 377—926. sz. átirata az iskolaszékhez, melyben vagy új tanterem építésére, vagy iskolájának átadására hivatik fel a fentartó egyház. A sellyei iskola a tanügyi elnök úr megállapítása szerint, általában gyengének mondható. A gyermekek éneklése különösen oly modoros, unalmas, hogy szinte nehéz egy-egy ének eléneklésének végét kivárni. Az egyháztörténet feldolgozásánál sem tapasztaltunk mást, mint betűtanulást, értelmetlen recitálást. Az okorági iskolára vonatkozólag az általános jelentésben adatott bírálat. Itt még csak azt tesszük szóvá, hogy igen értelmes és fogékony eszű gyermekek sem haladnak feljebb a IV-ik, vagy legfeljebb az V-ik osztályig. Nem állítjuk most még, hogy a tanító könnyebbségéért volna ez, azért a jövőben erre különös figyelme lesz az iskolalátogatóknak.

4. A böközi kör iskoláit a körlelkész társaságában Paál Zoltán szavai tanító vizsgálta meg. Különösen kifogásolják, hogy a beszédértelemgyakorlat, — egy-két iskola kivételével, — el van hanyagolva, pedig ezen gerinc-tantárgyra különös figyelem volna fordítandó, mert ennek mikénti tanításától függ az egész iskola szellemi nivója. Hanyatlás észleltetett a csarnótai, kovácshidai és különösen a garéi iskolában, míg haladás van a drávacsepelyi, dravapalkonyai és rádfalvai iskoláknál. Terehegyen hónapokon keresztül nem volt tanítás. Egyházmegyének tanügyének egyik igen sajnálatos szépséghibája ez, aminek nem volna szabad előfordulni. A belhivatalnokok viszálykodásának levét az ártatlan tankötelesek nem ihatják meg, hanem az elmarasztalt terhére, bármilyen áron is, helyettest kellene beállítani. A turonyi tanköteleseknek a vallást a lelkész, a reáliákat pedig egy róm. kath. tanítónő tanította. A tanítói állás betöltésével remélhetőleg nem szenved már több kárt a gyermekek iskoláztatása.

5. A siklói kör legtöbb iskoláját a tanügyi elnök, majd Kisharsány, Nagytótfalu és Kistótfalu iskoláit Nagy Ákos lelkész vizsgálta le a körtanítóval. A körzetben általános hanyatlás volt tapasztalható, különösen a községi iskolákban a vallástanításnál. Különös dicséretet érdemel mégis Siklós I—II. osztályai, hol a fegyelem mintaszerű, a tananyag tökéletes feldolgozása, az öntudatos és értelmes feleletek lelkes és kitünő vezetésre vallanak;

a III—IV. osztályok, melyben különösen kiemelendő a hibátlan helyesírás és a biztos éneklés; az, hogy minden éneket biztosan és kifogástalanul énekelnek: külön is megérdemli a dicséretet; Matty fiatal, ambiciózus tanító iskolája, hol értelmes felelet, nagy fegyelem, ügyes és bátor fellépése a gyermekeknek vonta magára a figyelmet. Ki kell emelni, ami méltán dicséretet érdemel, az egyháztörténet intenzív tanítását, amit még jeles iskolákban sem mindenütt tapasztaltunk. Egyházasharaszti iskolájában feltűnő volt, hogy az elrendelt bibliai fali mondás még júniusban se volt beszerezve. Méltán fegyelmet érdemel egyházmegyei határozatainknak ilyen feltűnő fumigálása, semmibe vevése. Kifogás alá esik itt az az egészségi szempontból is meg nem engedhető mulasztás, hogy az iskolaterem téglás. Bizonyára a világi hatóság nem sokáig fogja azt elnézni. Tanító szorgalmasan dolgozza fel az anyagot s szép eredményt is mutat fel. Beremend leányegyház iskolájában fegyelmezett gyermekek, értelmes feleletekkel dicsérik a nyugalomba menő derék tanító odaadó, lelkes munkáját. Távozásával megüresedett körtanítói állás betöltésre vár.

6. A mohácsi kör öt iskolájáról nagy körültekintéssel és mindenekre kiterjedő részletességgel számol be a körlelkész, melyből a következőket emeljük ki: Mohács I—II. osztályait segédtanerő vezette dicséretes buzgósággal és jó eredménnyel. A III—VI. osztályokban minden tantervszerűen van feldolgozva jeles eredménnyel. A 47 munkaévvel bíró tanító, ki a mohácsi gyülekezetnek úgyszólván egy emberöltőt nevelt fel, nyugdíjaztatási kérvényének beadására lett felszólítva, de egyházmegyei jóváhagyással még egy évig szeretne szolgálatban maradni. A kölkedi iskolában 19 ref. tankötelessel szemben 23 a róm. kath. Bátor, öntudatos és értelmes feleletek dicsérik a törekvő, kipróbált öreg tanítót, kinek különös dicséretére válik, hogy iskolájában ott van állandóan a teljes Biblia s abból a növendékek rendszeresen olvasnak. Belvárd 11 növendéke a tanterem egyik felében könnyen elér. Hogy a klerikalizmus még a fajvédelemnél is fontosabb iskolapolitikánkban, szomorú példája ez iskola, mely egyetlen fajvédő iskola volna itt, mivel a másik szerb-horvát kombinált, mégis megvonatott tőle az államsegély. Babarcz kis egyházunk néptelen iskolájával áll egy szigettenger közepén. Az idén 4 tankötelessé volt, jövőre nem lesz egy se. A lelkész-tanító nagy szeretettel a kicsinyek iránt, féltő gonddal egyháza érdekében végzi kettős kötelességét.

Szabó József, tanügyi elnök.

IV. Az általános és részletes jelentések alapján egyházmegyei közgyűlés következőleg határoz:

1. A betérjesztett statisztika és jelentés tudomásul vétetik.

2. A siklósi körben körlelkésznek Borzsák Lajos gordisai lelkész, körtanítónak Laczkovich Miklós oldi tanító, a szigetvidéki körben körlelkésznek Pap Ákos nagypeterdi lelkész megválasztatnak.

3. A bogdásai tanítójavadalmi ügy közíg. bírósághoz utaltatván: egyházmegyei határozatot nem igényel.

4. A páprádi sajnálatos iskolai ügy, mint amely nemcsak autonómiánkat, de országos törvénykezést is súlyosan sértő intézkedés, őszi kerületi közgyűléshez felterjesztetik, mivel vitéz Jávor János körlelkész megbízatik.

5. A garéi, botykai, okorági és drávapiskii iskolák szigorú megvizsgálásával tanügyi elnök megbízatik s a fegyelmi megindítása e jelentés eredményétől tétetik függővé.

6. Peterdi lelkész köteleztetik arra, hogy ref. tankötelesek népiskolai adatait évente a tanügyi bizottságnak megküldje.

7. Egyházmegyei népiskolai szakfelügyelet kérdése, iskolának az elnöki jelentésben megrajzolt szomorú helyzetére tekintettel, függőben tartatik.

8. Az egyetemes konvent által kötelezőleg elrendelt népisk. tankönyvek bevezetésének szigorú ellenőrzésére felügyelők felhivatnak.

9. A tanító-egyesület beterjesztett jegyzőkönyve külön határozatot nem igényel.

10. Sósvertikei tanítónő elmaradt járulékának megszerzéséért a politikai községhez utaltatik, mivel az ismétlődő tankötelesek oktatási járuléka nem a fentartót terheli.

1. Tanügyi elnök iskolalátogatása alkalmával a szükséges fuvar- és II. oszt. vasúti menetjegy ára megtérítésére az illetékes iskolafentartó egyházak köteleztetnek.

43. Olvastatott a Belmissziói-bizottság következő jelentése:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Az 1925. évi egyh. ker. kgy. 136—2. sz. határozata értelmében bizottságunk egységes belmissziói íveken kért számadást gyűlekezeteinkben végzett belmissziói munkákról. Nagy érdek-

lődéssel vártuk s még nagyobb figyelemmel tanulmányoztuk át egyházainkban folyt munkákról szóló jelentéseket. S bátran elmondhatjuk, hogy egyházmegyéinkben, az egész vonalon, olyan megújulás észlelhető, aminőre kevés idővel ezelőtt még a legvérmesebb reménykedők sem mertek volna gondolni. Az isteni Lélek hatása alatt, a vallási megújulás sokat ígérő jeleit szemlélhetjük. Amit igazolhat a következő kis statisztika: A 64 anyaegyházunkból 51-ben hívogatják vallásos estélyek a felnőtteket s tartatnak templomon kívüli egyéb összejövetelek; és ha figyelembe vesszük Belvárd, Kórós, Mohács, Rónádfa, Sámod, Szaporca és Újmindszent egyházainknál a mindnyájunk előtt ismeretes és elfogadható mentő körülményeket, akkor azt látjuk, hogy csak 6 egyházban nem folyt intenzív belmissziói munka: Ugyanis nemleges jelentést kaptunk Egyházasharaszti, Kisharsány, Kölked és Zaláta lelkipásztoraitól, míg Baranyahidvég és Nyugatszenterzsébet nem küldtek egyáltalában jelentést s így ellenük a kötelező rendbírság kirovása válik szükségessé.

Gyermek és ifjúsági istentisztelet tartatik	23	gyülekezetben
Vasárnapi iskola van	18	"
Bibliakör, vagy nőegylet	10	"
Irattejesztés	44	"
Házi istentisztelet s pásztori látogatás	24	"
Beteglátogatás	43	"
Énekkar működik	28	"

Mindezek az adatok — Istennek legyen hála — azt bizonyítják, hogy elérkeztünk végre valahára, ha még nem is az erő és munka teljes kifejtésével, de mindenesetre az akarat ösztönzésével s az elhatározás becsületes komolyságával oda, hogy a belső építő munkára való elkötelezés nemcsak az egyházi hatóságok rendeleteiben, de sokkal inkább a lelkek mélyén él.

Hogy mi mindent tartalmaznak a beküldött jelentések, hogy mennyi örömteljes és mennyi szomorú adat gyülekezik ezekben össze, azt — sajnos — nincs terünk itt elmondani. Van azonban a jelentéseknek egy közös vonásuk, amely mindnyájunkat mély és őszinte fájdalommal tölthet el s ez az, hogy a lelkipásztoroknak, egy-kettő kivételével, nincs munkatársuk. „Nekem csak egy munkatársam van — írja egy idősebb lelkésztestvér — a Szentlélek Isten.” És többen vannak, akik ezért, vagy egyéb más kicsinyes ok miatt abbahagyják a megkezdett munkát. „En tartottam vallásos összejövetelt egy ízben, — írja egy másik — de résztvevők hiányában abba kellett hagyni.” Pedig nekünk, predesztinációval vértezett kormányosoknak, nem szabad oly hamar elcsüggednünk, a lelkünk egyensúlyát elve-

szítenünk. A kormányrudat mindig a jó reménység csillaga felé kell irányítanunk; egy hívő lelkipásztornak tudni kell, hogy Pál — Apollos — öntöz, de előmenetelt, áldást az Úr ad. Az újjászületés áldása is meglesz gyülekezetünkben, de előbb magunk szülessünk újjá, hogy lelkipásztori hitünk és életünk prédikáljon. Ha megkívánjuk híveinktől, hogy naponként imádkozzanak és olvassák a Bibliát, nem kell-e akkor ebben is nekünk járni elől jó példával? Ez lehet magánügy, amit megkérdezni talán nem is szabad, de nekünk szent meggyőződésünk az, hogy a gyülekezetek újjászületése a lelkipászorok újjászületésével kezdődhetik csak.

Ezért vettük be az egységes belmissziói ívekbe a 20. pontot, amely nem a lelkészi eskü által kötelezett Szentírás tanulmányozást akarja vizsgálni, hanem hogy az a házi áhitat, amit híveinknél szeretnénk látni, ami hitbuzgó őseink hitének, tiszta erkölcsének, tántoríthatatlan jellemének kiapadhatatlan forrása volt: megvan-e a lelkészcsaládoknál is. A legtisztább szándék vezérelt e kérdés betoldásánál, amit 1473—926 sz. levelében „nagyon helyes dolognak” talált főtiszteletű püspök urunk is. Miért is testvéri szeretettel utasítjuk vissza azon vádat, hogy ez bizonyos irányzat, vagy kémkedési rendszer munkája volna, mint egyik tanácsbíró lelkésztestvérünk szemünkre veti. Ismerjük el már egyszer őszinte lélekkel, hogy igazi, áldásos belmissziói munkát csak azok tudnak becsülettel végezni, akiknek találkozásuk volt már a Feltámadottal, mint Pálnak a damaszкуси úton, Akitől az imádkozó lélek mindennap új erőt, új segédelmet, bátorítást és áldást nyer az Ő szent ígéje olvasása által. Lássuk be, hogy lelkipásztornak lenni, ma nem annyit jelent, mint régen; hogy ma már nem elég a papi kötelesség teljesítésére csak prédikálni, keresztelni, esketni, temetni és adminisztrálni. Mert hiszen vak az, aki most se látja, hogy a front előttünk, mögöttünk és alattunk milyen eleven. (Most csak a szombathelyi püspök pásztorlevelére, a szekták tevékeny munkálkodására és arra a 8202 lélekre gondoljunk, kiket a statisztika szerint az utóbbi hat év alatt kitérések által veszítették el a protestáns egyházaink.) Nem kötelességünk-e tehát élőhittel, imádkozó lélekkel, fokozott és tevékeny munkával minden utat és eszközt megragadnunk, hogy az alvó, közönyös lelkeket letargiájából felrázzuk s magunk újjászületésén keresztül új életet teremtsünk nagyhivatású kálvinista népünk között? Vigyázzunk; mert egyszer csak azt vesszük észre, hogy a mi báránykáinkat mások legeltetik, juhainkat mások őrzik, fegyvereinket elszedik tőlünk és reánk szükség csakugyan nincs többé.

A támadások között jól esik feljegyezni, hogy 43 lelkész tett bizonyosságot élő hitéről, kik naponként olvassák a Bibliát

és csak három tagadta meg kifejezetten a feleletet és tiltakozott a 20-ik kérdés feltevése ellen, míg 13-an különféle okoknál fogva nem adhattak kedvező feleletet.

A jelentésekből azt látjuk, hogy a vasárnapi iskolák, bibliakörök fejlődésben vannak, bár számuk még mindig nagyon kevés. 28 gyülekezetben énekkarok szolgálják a vallásos buzgóság emelését. A szegény ügy csaknem mindenütt a községé, de legtöbb helyen nincs is támogatásra szoruló szegény. A pécsi egyház és Sellyén a nőegylet 20—20 milliót fordított szegényügyre, míg a sósvertikei lelkész — igen helyesen — munkaalakalmak keresése által segít gyülekezete szegényein. Szembe-tűnő és igen különös, hogy a kötelező bibliai-órákat csak 38 lelkész tartja meg az iskolában. Egy lelkész jelenti, hogy nem tartotta meg a bibliaórákat, mert a beigért vezérfonal nem készült el, az azelőtti munkáját pedig az esperes semmit érőnek becsülte. Íme ez is a mellett szól, hogy feltétlenül kíváncsok, hogy a lelkész tanítsa a vallást, már a tanügyi jelentésben elmondottaknál fogva is, amit az észrevételekben egyik-másik lelkész is szükségesnek tart és többen önként tanítják is már.

Az iratterjesztés bár nagyobb lendületet vett, mégis nagyon lassú, nehezen menő cselekmény. A legtöbb helyen nem áll másból, mint a bizottság által küldött iratok, egyh. lapok szétosztásából és több-kevesebb naptár elhelyezéséből. Mégis kiemelendő, Pécs 20 milliós iratterjesztése mellett, Diósvizsló, Kiscsány és Luzsok lelkészeinek tevékenykedése, kik több millió korona értékű vallásos iratot árusítottak el egy év alatt gyülekezetükben; továbbá a botykai lelkész, ki 72 drb. naptárt és az ipacsfai lelkész, ki 58 egyházi újságot és 50 naptárt helyezett el kis egyházában.

Örvendetes jelenség, hogy a vasárnapi iskola 18 egyházban végzi áldásos munkáját és hogy 24 gyülekezetben végez a lelkész házi istentiszteleteket és rendszeres látogatást. Sajnos van lelkész, hála Istennek nem sok, aki nem veszi elég komolyan az egységes kérdőíveket és ha nem is drasztikusan, de elég gúnyosan adja meg itt-ott a feleleteket, miért is szükségesnek tartjuk a „lelkész szolgálati napló” kötelező használatának kimondását, annyiival is inkább, mert a konventi belmissziói bizottság által kibocsátandó kérdőíveknél is elkerülhetetlen lesz ilyen napló használata.

Gyermekistentisztelet aránylag kevés helyen tartatik, mert hiszen a köznap reggeli könyörgés, mivel csak iskolások vannak jelen, még nem gyermekistentisztelet. Pedig ennek tartása feltétlenül szükséges. „Akié a gyermek, azé a jövő.” „Adjátok nekem gyermekeiteket 8 éves koráig — mondja egy ma is élő róm. kath. püspök — s akkor nem félttem egyházamat semmi veszedelemtől.” A középkorúakat — fájdalom — már elvesz-

tettük, a vének kicsúfoltatnak a templomozásért; gyermekeinkben van jövőnk és reményünk.

Egy másik örömdetes jelenség, hogy lelkészeink maguk kívánják a csereprédikálás és vendégszónokok látogatásának behozatalát a hitélet, templomlátogatás előmozdítása érdekében. Ez a kívánság az egyet. konvent által kiadott belmissziói ügyrend által, melynek alapján most egyházmegyei bizottságunk is megszerveztetik, önként nyer megvalósulást. A tél folyamán 16 gyülekezetben teljesítettek áldásos szolgálatot vendégszónokok; 27 egyházban pedig a „Keresztyén Család” kiküldötte által vetített képes bibliai előadás tartatott, a jelentések szerint mélységes hatást téve mindenütt a szemlélőkre. Miért is szükségesnek tartjuk felvetni a kérdést, vajjon nem volna-e lehetséges, hogy egyházmegyénk maga szerezne be egy gépet, melynek előlegezett ára — kb. 15 millió — néhány év alatt a belépti díjakból megtérülne?

A mellett a széles kiterjedésű és tevékeny egyházépítő munka mellett, ami a pécsi egyházban folyik, (presbyterek bibliaórája, evangelizációs összejövetelek, cselédek és anyák misszionálása, cserkészmunka, beteglátogatás, bányászmisszió, fogházmisszió, rendőrök lelkioktatása stb. stb.) dicsérettel kell kiemelni a babarci, csarnótai, diósvizslói, drávaszabolcsi, gordisai, hiricsi, kákicsi, kiscsányi, kistótfalui, piskói, nagyvátyi, oldi, sellyei, siklósi, siklósnagyfalui és a szavai gyülekezetek lelkipásztorainak áldásos belmissziói munkáit, tovább két leányegyházunk derék, egyházas lelkületű tanítójának, Bálint János nagycsányi és Györfy József markóci előkönyörgők egyházépítő munkáját, kik többek között szépen látogatott vallásos estélyek tartásával buzgólkodnak tanítói munkájuk végzése mellett.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés! Még a diaszóra-misszióról számolunk be a következőkben:

A bizottság nagy súlyt fektet most is arra, hogy a szórványokban élő híveink legalább olykor-olykor megfelelő keresztyén iratokkal láttassanak el s éppen ezért a kerületi segély több mint $\frac{2}{5}$ részét vallásos kiadványok beszerzésére fordítottuk s azokat szétosztás végett a lelkész uraknak időközönként szétküldöttük; továbbá a „Református Sion” szórványlapból 120 példányt és a „Baranyai Kálvinista Lobogó”-nak egyházmegyei Gondnok úr által ajándékozott 100 példányát juttattuk el szórványainkba.

Szórványokkal bíró 17 lelkész közül csak 7 küldött be többé-kevésbé részletes jelentést s így teljes összesített kimutatást a bizottság se adhat. Babarc, Belvárd, Drávafok, Garé, Rónádfa, Siklósnagyfalu és Turony beszámolójuk elmaradását a belmissziói jelentés 19. kérdése alatt felhozott okoknál fogva

igazoltak vesszük, míg Bogdása, Magyarmecske, Pécs és Új-mindszent gondozó lelkészének diaspora jelentése elmaradása a rendbírság kirovását vonja maga után.

A beküldött diaspora jelentésekből kiemeljük a következőket: A drávaiványi lelkésznek 11 lélekkel bíró szórványa: Drávasztára, Csalipusztá és Révfalu. Húsvét és pünkösd előtt Csali pusztán istentiszteletet tartott. Fuvarköltség kiutalását kéri.

A katádfai lelkész szórványaiban 33 reform. van; kik az anyaegyházba járnak istentiszteletekre. A kapott iratokat szétosztogatta s a jövőbe is kér küldeni. 150 a. kor. gondozási segélyt kér.

A kákicsi anyaegyháznak 50 lelket számláló szórványa van. A tankötelesek részben a lelkész, részben pedig a marócsai tanító által részesülnek hitoktatásban. Kötelező fuvart az uradalomtól kap. Vallásos iratokat osztogat szét köztük.

A kistótfalui lelkésznek mindössze 10 hitsorsosa volt szórványaiban. Iratokat rendszeresen terjesztett közöttük.

A nagyharsányi gyülekezethez messze fekvő és hozzájuk alig férhető szórványok tartoznak, mintegy 80—100 lélekkel. A tankötelesek vallásoktatására nézve a következőket jelenti a lelkész: „Ivándárda és Magyarbóly tankötelesei az ev. iskolában tanulnak, ott részesülnek hitoktatásban is, amint a Nagyharsányban lakó ev. tankötelesek az itteni iskolában részesülnek hitoktatásban. Ennek megbolygatása felekezeti súrlódásra vezethetne, ami károsabb hatást gyakorolna, mint annak a néhány tankötelesnek a hitoktatás alól való elvonása, ami a távolság miatt is nagy nehézségbe ütköznék.” Éppen úgy nyilatkozik a szórványok lelkigondozására vonatkozólag is.

A nagyvátyi lelkész számításba jöhető szórványa jóformán csak Szentlőrinc, 110 lélekkel. A tankötelesek róm. kath. iskolába járnak, de vallásoktatás végett a lelkész hetenként egyszer átmegegy a szórványba és Mándy Sámuel gondnok úr kastélyában tanítja őket. Minden hó utolsó vasárnapján istentiszteletet tart, az előljáróság által átengedett községi óvoda helyiségében. Stólaris funkciót, hol az anyaegyházban, hol a szórványban végzi. A szórvány maga gondozza magát; a jövőben remélhetőleg épületet szerez magának; a gondozó lelkésznek 2 millió K-t, a tanítónak 1 millió K-t s az anyaegyháznak 2 millió K-t ad évente. Fuvart már évek óta Mándy Sándor egyházmegyei aljegyző úr ad a lelkésznek nemcsak az istentiszteletekre, hanem minden héten a hitoktatás elvégezhetésére is.

Végül a peterdi lelkész jelenti, hogy szórványait alkalomadtán felkeresi, a kapott iratokat szétosztja. Hogy ne csak temetések alkalmával, de egyébkor is meglátogathassa őket: fuvardíj kiutalását kéri.

A megmaradt kerületi segélyből, a végzett munka arányában, 200—200 ezer K-t Józán Sándor katádfai, Kiss Géza kákicsi, Mányoki Sándor nagyvátyi és Bévárdy Lajos peterdi lelkész uraknak, míg 100—100 ezer K-t pedig Kotzó János drávaiványi és Dizseri Sándor kistótfalui lelkész uraknak kérjük engedélyezni, tiszteletdíj gyanánt fuvarátalány és vallástanítás címen.

A belmissziói bizottság vagyoni helyzetéről a következőket jelentjük:

1. 1600 drb. traktátusért (100 drb. „Mit tehetünk egyházunkért”, 200 drb. „Ker. családi nevelés”, 500 drb. „Ref. keresztyénség és a Szentírás”, 500 drb. „Három kérdés”, 200 drb. „Téli történet”, 100 drb. különféle „Koszorú” füzetek)	1,551.000 K
2. Belmissziói kérdőívek és nyomtatványokra	614.000 „
3. Belmissziói propaganda s évi postaköltség	315.000 „
4. Kerületi segélyből 'esperesi portó' levonás	20.000 „
5. Szórványos gondozó lelkészeknek uti átalányra	1,000.000 „
6. Dr. Vass V. „Baptisták... stb.” most megjelent kiadvány beszerzésére szórványokban leendő szétosztás végett	500.000 „
Kiadás összesen:	4,000.000 K
Kerületi segélyből bevétel összesen:	4,000.000 „

Maradvány: —

Végül tekintettel arra, hogy az egyh. megyei misszióbizottságok az egyetemes konvent 18—926. sz. határozata alapján megalkotott ügyrend értelmében újra szervezendők: bizottságunk tisztelettel lemond s hálás köszönettel helyezi vissza e megbízatást az egyházmegyei közgyűlés kezeibe.

Szabó József
misszió biz. elnök.

1. Egyházmegyei közgyűlés a kérdőpontok alapján megtett belmissziói jelentést tudomásul veszi, a bizottság intézkedéseit jóváhagyja, a kérdőpontok használatát, míg az egyetemes konvent egyetemes kérdőívet nem ad ki, kötelező használatra elrendeli. A jelentésben igazolt egyházak, valamint Egyházasharaszti, Kisharsány, Kölked és Zaláta lelkészei buzgóbb belmissziói mun-

kalkodásra felhivatnak; Terehegy és Baranyahídvég lelkészei figyelmeztetnek a jelentés határidejének pontos betartására, a jelentés beküldésével elmaradt Kovács Sámuel nyugatszenterzsébeti lelkész pedig a rendbírság megfizetésére köteleztetik a belmisszió javára.

2. Mivel az egyházmegyében folyt belmissziói munkák igazi képét a jelentésben megadott feleletek adják meg s ezek, mint alapjelentések, mindenkor irányító szerepet játszanak: kötelezőleg elrendeltetik minden kérdésre adandó feleletek betérjesztése, azoknak kötelező igazolása és lelkipásztorhoz méltó komoly kezelése.

3. Egyházmegyei közgyűlés felhívja a lelkészeket a vallás- tanításban való segédkezésre; kötelezőleg újból elrendeli — fegyelmi vétsége mellett — a heti 2 órai bibliaóra megtartását, minek szigorú ellenőrzésére egyházlátogatók felhivatnak.

4. Erkoskop vetítő-gép beszerzésének ügye, lelkési körök alakulásával kapcsolatos cserepredikálás megvalósítása az új belmissziós bizottság munkaprogramja hatáskörébe utaltatik. Az Uray Sándor debreceni lelkész szerkesztésében megjelent „Lelkész szolgálati napló” használata ajánltatik.

5. A tevékeny belmissziói munkát végző lelkészeknek és két leányegyházunk buzgó tanítójának a dicséret hangján leendő felsorolását egyházmegyei közgyűlés jóleső érzéssel és megérdemelt elismeréssel veszi tudomásul.

6. A szórványmisszióról szóló jelentés szintén elfogadtatik. A „Ref. Sion” szórványlap terjesztésre ajánltatik. Magyarmecske lelkésze a jelentés beküldésére köteleztetik. Turony és Pécs a határidő betartására és a kerületi intézkedés figyelembevételére figyelmeztetik. 1.000.000 kor. útiátalány címen leendő szétosztásra és 500.000 kor. vallásos iratok beszerzésére engedélyeztetik, azzal, hogy a jövőben a szórványok gondozásáról utazási napló vezetendő, a szórványban élő hívek névsora állandóan nyilván tartandó, ami az esperesi látogatáskor bemutatandó.

7. A belmissziós bizottság elszámolása jóváhagyólag tudomásul vétetik.

8. Egyházmegyei belmissziói bizottság a konventi ügyrend értelmében a következőleg alakul meg: Hivatalból tagjai az esperes és gondnok, mint elnökök; ügyvezető-elnök s előadó: Szabó József piskóli lelkész, tagok: Nyáry Pál, Csukás Endre és Dizseri Sándor. Továbbá a konventi szabályzat szerint választandó 6 lelkész, 3 tanító és 6 presbiter belmissziói tagok a következők: Mányoky Sándor, Ruzsás Lajos, Soós István, dr. Tománóczy János, vitéz Jávör János és Nagy Ákos lelkészek; Győrfi József, Bálint János és Kis Albert tanítók; továbbá Özvegy

György, Vécsey Géza, Jakab Péter, Lévai János, Gáspár János és Czompó Sándor világiak. Egyben felhívja a közgyűlés a bizottságot, hogy a konventi ügyrend alapján téli programját rövid időn belül állítsa össze a azt megfelelő módon az egyh. közs. belm. bizottságokkal közölje.

44. Olvastatott a siklósi polgári leányiskola igazgatótanácsának következő jelentése.

Nagytsztelelű Egyházmegyei Közgyűlés!

A siklósi polgári leányiskolának és internátusnak 1925—26. évi működéséről a következőket van szerencsénk jelenteni:

Az iskolába beiratkozott 95 rendes tanuló és 14 magántanuló. A rendes tanulók száma 9-cel nőtt a tavalyi létszámhoz képest. A tanulók 74%-a református.

A tanítási év szeptember 8-án kezdődött istentisztelettel. 9-én vette kezdetét a rendes tanítás és folyt június 20-ig zavartalanul. A konventi rendtartás által előírt szüneteket megtartottuk, más rendkívüli körülmény a tanítás menetét nem zavarta. A növendékek jól dolgoztak, szorgalmasak és általában véve jó magaviseletűek voltak, s a tanulásban is szép eredményt mutattak fel. A teljes létszám 22%-a jeles, 36%-a jó eredménnyel vizsgázott, 12%-a kapott elégtelen osztályzatot egy tárgyból. Ez az eredmény olyan iskolánál, mely tudást és kötelességteljesítést kíván növendékeitől, feltétlenül kielégítő. Jó volt a magántanulók ez évi elkészültsége is. 50%-uk vizsgázott jeles eredménnyel.

Meglátogatta az iskolát ez évben is dr. Imré Sándor úr, egyházkerületünk tanügyi előadója. Az ő ittléte mindenkor örömet jelent az intézetnek, egyfelől, mert rengeteg tapasztalatokon épülő útbaigazítással látja el a tantestületet, másfelől, mert minden szavából az iskola s a református tanügy szeretete érzik. Benne iskolánk a legértékesebb baráttra talált. Kétizben látogatták meg az intézetet Nagy Ákosné (szakfelügyelő) és Vöröss László tanár, egyházmegyei szakfelügyelők, s április hóban a vallás- és közoktatásügyi minisztérium részéről kiküldött állami felügyelő, Battay János.

A tanév menetét mozgalmasabbá az ünnepélyek rendezése tette. Három nevezetesebb ünnepélye volt az intézetnek: a cserkészcsapat avatási ünnepe, a március tizenötödiki és május 16-án tartott tornaünnepély. Mindegyik igen jól sikerült. Új fejlődést jelent a tornaünnepély, mert az iskola testnevelésének lendületes és szép fejlődését bizonyította. Osztatlan tetszés mellett ismét-

teltük meg ezt Garéban nt. Szívós Károly lelkész úr meghívására. Az ünnepélyek tiszta jövedelmét zongora (vásárlás) vételre szántuk. A 12 és fél millió bevételből, a régi rossz zongora eladásából befolyt tízmillióból s egy húszmilliós kölcsönből sikerült két zongorát venni, melyek hosszú időre biztosítják az intézet zenei nevelésének főkellékeit.

Az ünnepélyek rendezése miatt nem vihettük el a növendékeket hosszabb, több napos kirándulásra. De minden alkalommal, mikor szép idő és pihenés kínálkozott, elmentünk sétálni. A gyüdi hegyet, a harkányi parkot, a környék erdőit sokszor látogattuk s a cserkészek örömmel gondolnak vissza a kistótfalusi erdőben töltött vasárnapra.

Az évvégén kézimunka és rajzkiállítás tett bizonyosságot a tanárok s a növendékek szép munkájáról. Nagy volt a kiállított darabok száma is, de elsőrangú a minősége. Új volt a rajzoktatásban a pasztell- és olajfestés technikájának ismertetése s egy pár szép kép bizonyította az eredményt.

A rendes tárgyak tanítása mellett nagy gondot fordított a tantestület a francia nyelvnek s a zongorának tanítására. Az elsőben főszempont volt a beszédgyakorlás, a másodikban a helyes technika elsajátítása. A zongoratanítás nívója határozottan emelkedett. A két kitűnő gyártmányú zongora lehetővé tette, hogy a növendékek többet gyakoroljanak s alaposabban készülhessenek.

A tantestület derék munkát végzett egész éven át. Új tagja, dr. Balla Mária a hozzá fűzött reményeknek megfelelt. Benne az iskola jóakarató, ambiciózus tanárra talált. Az ünnepélyek előkészítésében minden tanár kivétel nélkül, fáradságot nem kímélve, részt vett. Ez a közös munka meg is látszott az eredményen.

Az iskolával kapcsolatos internátus ismét bővült. Egy szerezési átalakítás folytán új, nagy szoba áll rendelkezésre és lehetővé teszi most már 53 növendék elhelyezését. Az internátus így is kicsinynek bizonyult. Legalább húsz jelentkezőt kellett elutasítanunk hely hiányában. A felszerelést a szükséghez képest gyarapítottuk, 35 milliót költöttünk javításokra, ugyanennyi összeget ágyak, asztalok, edények stb. beszerzésére. Az internátus kertjét, mely eddig többnyire gazdasági célokatt szolgált, a növendékek rendelkezésére bocsátottuk, a felét tornatérre alakítva, mely jó idő esetén pótolja a tornaterem hiányát.

A növendékek testi, szellemi nevelését Finta Zoltánné végzi a tőle jól ismert buzgalommal. Nagy súlyt helyeztünk továbbra is a vallásos nevelésre. Volt naponként áhítat az internátusban, este és ebéd után rövid bibliai textus olvasása. Az összes iskolai növendékek, vallásfelekezet nélkül résztvettek az iskolában — a sablonos iskolai imádkozás helyett tartott — kálvinista szellemű rövid 5, 6 perces áhítaton. Az internátusi növendékek testileg is jól fejlődtek. Már az első két hónapban 2—9 kg.-nyi gyarapodást mutattak. Az ellátásuk tápláló és bő volt. 13 híztó vágunk ebben az évben s ez minden nehézség nélkül el is fogyott.

Hogy ily kevés díjból, ily jó táplálékot tud adni az intézet, az Baditz Lujza takarékoságának és önzetlen munkájának érdeme.

A befolyt iskolai és internátusi díjakból kijöttünk. Az iskolai pénztár bevétele 201,886.161 K, kiadása 197,224.950 K. Maradvány a jövő évre: 4,661.211 K. Az internátus pénztárbevétele 304,387.200 K, kiadás 292,699.900 K. Maradvány 11,687.300 K. Segített anyagi helyzetünkön az egyházkerület 15 milliós adománya s az egyházmegyei lelkészek és tanítók felemelt hozzájárulása. Az intézet a baranyai lelkészek és tanítóknak ezen áldozatkészségét azzal óhajtja rekompenzálni, hogy körülbelül ezen összeggel egyenértékű ellátási és tandíjkezdvményt oszt ki papok és tanítók gyermekei részére.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az intézet államségélyét erre az évre 4 tanári fizetés 70%-ában állapította meg. A hiányzó 30%-ot az intézet pénztára fedezte.

Egétő problémája marad az iskolának a saját helyiségének hiánya. A népjóléti miniszteri határozat folytán visszaállt a szabad lakásforgalom, s a szerb hitközség, mint háztulajdonos május 1-re felmondta az iskola helyiségeit. Sok utánajárás, dr. Berky Gyula igazgatótanácsi elnök úr segítségével háritotta el 1—2 esztendőre a veszélyt. De a lakásért fizetendő összeg így is igen nagy, körülbelül 24 millióra rug. Az intézet vezetősége, Mándy Sámuel és dr. Berky Gyula nemzetgyűlési képviselő urak jóakarató támogatása mellett a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz építési segélyért kérvényt intézett. Hisszük, hogy végre-valahára sikerülni fog az intézetet megfelelő helyen, modern épületben elhelyezni.

Javaslataink a jövő iskolaévre a következők:

1. Javasoljuk, hogy az ezévi ellátási díj 350 pengőben, mosási díj 52 pengőben, tandíj- és nyugdíjilleték 41 pengőben állapíttassék meg.

2. Javasoljuk, hogy Gulyás Józsefné, ideiglenes iskolaszolga, tíz évi hűséges munkájának elismeréséül iskolaszolgának — jelenlegi fizetése mellett — alkalmaztassék.

3. Javasoljuk, hogy Ruzsás Lajos siklósi lelkész hitoktatási díja évi 200 pengőben állapíttassék meg.

Mopisovich Margit s. k.,
igazgató.

Dr. Berky Gyula s. k.,
elnök.

Egyházmegyei közgyűlés az igazgatótanács beterjesztett jelentését tudomásul veszi, annak javaslatára nézve következőleg határoz:

1. pont alatt javasolt ellátási díjat 350 pengőben, a mosási díjat 52 pengőben, tandíj- és nyugdíjilletéket 41 pengőben állapítja meg.

2. pont alatt javasolt iskolaszolga alkalmazását jóváhagyja.

3. pont alatt javasolt hitoktatás díját 200 pengőben állapítja meg az egyházmegye közpénztára terhére.

45. Segélykérvényi bizottság beterjeszti következő jegyzőkönyvet:

Jegyzőkönyv,

felvettük Mohácson, 1926. évi szeptember hó 7-én, a segélykérvényi bizottság ülésén. Jelen voltak alólírottak.

A) Egyházak kérvényei:

1. Drávapalkonya a mult évi jégvihar által okozott épület-rongálás kijavításából származott adósságai törlesztésére, s mert az idén árvíztől szenvedett, kér 5 millió koronát, a nevezett okokból ajánljuk 3 millió koronára.

2. Old. Iskolaépítés költségeire kér 10,000.000 koronát, nagy áldozatot hozott kicsiny egyház, ajánljuk 3 millió koronára.

3. Peterd épületei javítására kér 1,500.000 koronát, kicsiny, szegény egyház, ajánljuk 1 millió koronára.

4. Piskó épületei javítására kér 5 millió koronát, ajánljuk 2 millió koronára.

5. Bogdása épületei javítására kér 2 millió koronát, ajánljuk 1 millió koronára.

6. Tésenfa épülete javítására kér 3 millió koronát, mint kicsiny, áldozatkész, jég- és árvízkárt szenvedett egyházat, ajánljuk 2 millió koronára.

7. Szaporcza. Épületei javítására, a mult évben jégvihart, a folyó évben árvíz- és jégkárt szenvedett egyház, kér 4 millió koronát, a felhozott okokból ajánljuk 2 millió koronára.

8. Siklós épületei kijavítására kér segélyt, ajánljuk 2 millió koronára.

9. Pécs. Gyülekezeti terem berendezésére kér 10 millió koronát, sok áldozatot hozott egyház, ajánljuk 2 millió koronára.

10. Katádfa. Épületei javítására és iskolája felszerelésére kér 5 millió koronát, kicsiny, szegény egyház, ajánljuk 2 millió koronára.

B) Lelkészek kérvényei:

1. Lutár Sándor turonyi lelkész, nagycsaládú, 1 gyermeket házon kívül tanítató, ajánljuk 1 millió koronára.

2. Sallay István pécsi vallástanító lelkész, nagy családú, 2 gyermeket tanítató, ajánljuk 2 millió koronára.

3. Csánky János dráwapalkonyai lelkész, nagy családú, 3 gyermeket házon kívül taníttató, ajánljuk 3 millió koronára.

4. Koncz Antal kémesi lelkész, 2 gyermeket házon kívül taníttató, ajánljuk 2 millió koronára.

5. Szabó József piskói lelkész, 2 gyermeket házon kívül taníttató, ajánljuk 2 millió koronára.

6. Sipos Lajos magyarmecskesi lelkész, 2 gyermeket házon kívül taníttató, ajánljuk 2 millió koronára.

7. Kótzó János drávaiványi lelkész, nagy családú, házon kívül 3 gyermeket taníttató, ajánljuk 3 millió koronára.

8. Halász Imre adorjási lelkész, 2 gyermeket házon kívül taníttató, ajánljuk 2 millió koronára.

9. Józan Sándor katádfai lelkész, nagy családú, 2 gyermeket házon kívül taníttató, ajánljuk 2 millió koronára.

10. Borzsák Lajos gordisai, Horváth Zoltán bissei, Szívós Károly garéi lelkészeket, a nagyobb szükségben levőkre tekintettel, nem ajánljuk.

C) Özvegyek és árvák kérvényei:

Az egyházmegyei lelkészi- és tanítói özvegyeket és árvákat az egyházkerület figyelmébe ajánljuk.

Morvay Ferenc s. k.,
segélykérvényi bizotts. tag.

Szalay Ferenc s. k.,
elnök.

Egyházmegyei közgyűlés a segélykérvényi bizottság előterjesztését jóváhagyta, azzal, hogy a pécsi egyház ötmillió koronára és Borzsák Lajos gordisai lelkész közismert csapások némi fedezetéül 2 millió koronára ajánltatik.

46. Olvastatott a *Felső Baranyai Ref. Egyházmegye Közalap Bizottságá*-nak jegyzőkönyve:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Alulírottak, mint az Egyházmegyei Közalap Bizottság jelentjük a következőket:

Megvizsgáltattak az egyházmegyei közalapi pénzkezelő 1925. évi számadása, mely szerint

az 1924. évről hátralék volt 1,507.043 K

1925. évi járulék 1,473.000 „

Összesen: 2,980.043 K

ebből az 1925. évben 2,184.995 „

fizettetett be, mely összeg a Magyar Földhitel Intézethez beküldetett.

1925. év végén hátralék maradt	795.057 K
késedelmi kamatokból	23.056 „
perselypénzekből	648.569 „

folyt be, mely összegek szintén beküldettek a Magyar Földhitel Intézethez.

A számadásokat rendben találtuk.

1926. évi február hó 15-én.

Szalay Ferenc, esperes,
közalapi bizotts. elnöke.

Tudomásul szolgál.

47. Olvastatott a *Felső Baranyai Ref. Egyházmegye Nyugdíj Intézeti Bizottságának* következő jelentése:

Az Országos Ref. Lelkészi Nyugdíjintézet pénzkezelőjének 1925. évi „számadása” szerint:

A hátralék és az 1925. évi előírás összege	200,505.105 K
ebből 1925. évben befizettetett	50,760.188 „
az év végén hátralék maradt	149,773.088 „
túlfizetés	28.171 „
perselypénzekből	432.490 „

folyt be.

A Bizottság a pénzkezelő számadását helyesnek találta.

Szaporca, 1926. évi január hó 29-én.

Szalay Ferenc, bizottsági elnök.

Tudomásul szolgál.

48. Előterjesztetett a pécsi nem református jellegű iskolába járó növendékek 1926. évi június hó 7-én lefolyt vallástani vizsgákról felvett jegyzőkönyv, mely szerint:

I.

Az elemi iskolákba járt 91 fiú és 84 leány. Összesen 172. A vallástanítást Somody Mária önálló hitoktatónő végezte jeles eredménnyel. Tankönyvek az egyházkerület által megállapítottak.

II.

A középiskolákban a tanítást Sallay István vallástanító-lelkész végezte jeles eredménnyel. Tankönyvek az egyházkerület által előírtak.

A növendékek a következőkép oszlottak meg:

Cisztercita főgimnázium	35
Allami főreál	42
Pius főgimnázium	4
Községi polg. fiúiskola	32
Községi felső kereskedelmi fiúiskola	8
Rk. tanítóképző	2
Összesen	123
Rk. leánygimnázium	13
Rk. tanítónőképző	11
Városi felső kereskedelmi leányiskola	9
Városi polgári leányiskola	62
Összesen	95
Fiú	123
Leány	95
Összesen	218

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

49. A nagykörösi református tanítóképző azzal a kéréssel fordul közgyűlésünkhöz, hogy növendékei tápintézeti segélyezésére költségvetésünkbe állandó évi tételként egy meghatározott összeget vegyünk fel és pedig vagy 2,500.000 koronát, mint a teljes segély összegét, vagy egy millió koronát, mint az ú. n. félsegélynek megfelelő összeget.

Egyházmegyei közgyűlés megértő lélekkel fogadja egyházkerületünk tanítóképző intézetének ezen felhívását, de mivel költségvetésbe a félsegély összegét sem tudja a jelenben beállítani, a jobb viszonyok beálltaig azt az ígéretet teheti, hogy tanítói karának lelkesedésétől várja évenként e célra adandó önkéntes adományokból megfelelő és hozzánk méltó segélyösszeg előállítását, esperest bízván meg az ezen adományoknak az egyház látogatások alkalmával történő összegyűjtésével.

50. I. Olvatatott a dióviszlói ref. egyháztanács kérelme, amelyben a folyó évben végzett lelkészlak és templomrenoválás költségeinek fedezése céljából a „Mándy Sámuel-alap”-ból felvett 100,000.000 koronás kölcsön jóváhagyását kéri.

Miután a szóbanforgó javításokat, úgy a presbiteri-, mint az egyházközségi közgyűlés elodázhatalannak nyilvánította s a vonatkozó határozatok ellen felelkezés be nem adatott, az építkezést, valamint a 100,000.000 korona kölcsön felvételét kimondó határozatokat a közgyűlés jóváhagyja azzal, hogy ezen kölcsön 14%-os kamatairól és törlesztéséről évi rendes költségvetésének keretében gondoskodjék.

II. Ugyancsak a fentebbi építkezéssel és kölcsönnel kapcsolatban jóváhagyni kéri a dióviszlói presbiterium 1926. május 16-án tartott presbiteri és május 30-án tartott közgyűlési határozatával egyház és lelkésze között létrejött azon szerződést, amely szerint az egyházközség átadja 20 évi időtartamra összes ingatlanainak használatát, valamint ezen idő alatt, bármely forrásból bármilyen célra nyerendő közegyházi segélyét stb. *Soós István* lelkész úrnak, aki viszont ezek ellenében vállalja az egyházközség összes kiadásainak és a lelkészi, tanítói nyugdíj járulék fedezését, épületeinek karbantartását, a 100,000.000 koronás adósság kamatainak és tőkéjének 20 év alatt történendő letörlesztését. Vállalja továbbá, hogy az erdőbirtokosságnál levő 20,000.000 korona egyházi tartozást felszólításra bármikor egy összegben visszafizeti. Az egyházközség tagjaira, így tisztán személyi kiadásainak fedezésére (lelkész, tanító, harangozó fizetése) 3400 pengő évi egyházi adó vettetének ki. Ezen határozatok ellen június hó 1-én, — tehát a törvényes határidőn belül, — *Boda Péter és Társai* felelkezéssel éltek és a bérleti szerződés ellen tiltakozva, a jóváhagyás megtagadását, illetőleg a kérelem elutasítását kérik.

Miután a csatolt iratokból a gyűléseken jelenlevők személy szerint meg nem állapíthatók, az elrendelt szavazásoknál névszerint felsorolva nincsenek: nem állapítható meg, hogy a jegyzőkönyveket kik hitelesítették, vagy egyáltalában hitelesítették-e? Nincsen továbbá megjelölve, hogy az átadandó ingatlanból, a rét, szőlő, szántó vagy együtt, vagy külön mekkora terjedelmű s így meg nem állapítható, hogy a terhes szerződés az egyházra milyen előnyt jelent, vagy mennyire hátrányos; az egyházmegyei közgyűlés az alakilag hiányos határozatokat nem hagyja jóvá, hanem utasítja kérelmező presbiteriumot, hogy a törvény vonatkozó rendelkezéseinek szigorú betartása mellett a kérdéses szerződést újból tárgyalja le s jóváhagyás végett terjessze fel az egyházmegyei közgyűléshez.

51. A drávafoki egyház beterjeszti jóváhagyás végett presbiteriumának 1925. évi szeptember 30-án, s közgyűlésének 1925. október 2-án hozott ama határozatát, melyben az Altruista banknál, földvételre igényelt adósságának letörlesztésére rendkívüli adót vet ki, — mintegy 91 q. búzaértékben — oly módon, hogy ezen összegnek felét vagyon, másik felét lélekszám arányában rója ki az egyháztagokra s kéri határozatai megerősítését.

Egyházmegyei közgyűlés a törvényes rendelkezésekkel hozott eme határozatait a drávafoki egyháznak jóváhagyja, azzal a kiegészítéssel, hogy amennyiben eme határozatok hozatala óta az értékekben és a bank követelésében különbség állott volna elő; az egyházi — rendkívüli — adót annak arányában vetheti ki.

52. Beterjeszti jóváhagyás végett a drávacsepelyi egyház presbiteriumának 1926. év május 30-án s az egyházközségi közgyűlésnek 1926. jun. 20-án hozott ama határozatait, melyeken 1926. szeptember 1-ére befizetendő rendkívüli adót ró ki az egyháztagokra, egyházi épületei, különösen az iskola és tanítói lakás rendbehozása céljából oly módon, hogy minden fertály után tartozik fizetni a tulajdonos 50.000 koronát, minden olyan földje után, mely a fertályba nincs beszámítva, holdanként 10.000 koronát, ezenfelül minden lélek után, nem és korra való tekintet nélkül 20.000 koronát s kéri az egyházmegyei közgyűlést, hogy határozatait erősítse meg.

Egyházmegyei közgyűlés a törvényes rendelkezések betartásával hozott eme határozatokat jóváhagyja s megerősíti.

53. A csarnotai egyház beterjeszti jóváhagyás végett presbiteriumának 1926. évi július hó 25-én s az egyházközségnek 1926. évi augusztus hó 1-én, illetve augusztus 8-án hozott ama határozatát, mely szerint harangvétel céljából, minden lélekre 7 kg. búzát, hasonlóképen minden ref. birtokosra holdanként 7 kg. búza fizetését rója ki, mint az 1926. évi rendkívüli adót s kéri az egyházmegyei közgyűlést, hogy eme határozatait erősítse meg.

Az egyházmegyei közgyűlés, a törvényes rendelkezések betartásával hozott eme határozatait jóváhagyja s megerősíti.

54. A pécsi ref. egyházközség betérjeszti 1926. május hó 2-án tartott egyházközségi közgyűlésének azon határozatát, amellyel „Berczeli István és Eszter nővérének hagyománya a pécsi ref. egyháznak” cím alatt kezelt egyházi alapítványhoz tartozó és a Szigeti-országút 72. szám alatt levő lakházat tehermentesen 100,000.000 (egyszázmillió) korona vételárért eladta Kozma Márton és neje szül. Reinhardt Margit pécsi lakósnak — megerősítés végett.

Közgyűlés a pécsi ref. egyházközség ama határozatát, amellyel a Szigeti-országút 72. sz. a. levő lakháznak 100,000.000 (egyszázmillió) vételárért való eladását Kozma Márton és neje szül. Reinhardt Margit pécsi lakósoknak elhatározta — megerősíti és azt végleges jóváhagyás végett az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

55. Az adorjási ref. egyházközség az 1926. május hó 9-én tartott közgyűlésének határozata alapján betérjeszti Dani Lajos és özv. Dani Lajosné ajándékozásáról szóló már ideiglenesen jóváhagyott szerződést megerősítés és jóváhagyás végett.

Az egyházmegyei közgyűlés az adorjási egyházközség azon határozatát, amellyel özv. Dani Lajosné szül. Kovács Eszter és Dani Lajos adorjási lakósok azon ajándékát, hogy az adorjási ref. egyházközségnek összesen 1200 négyszögöl kiterjedésű ingatlant tehermentesen ajándékba adott, tudomásul veszi és a megkötött szerződést megerősíti és végleges jóváhagyás végett az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

56. A dencsházai ref. egyházközség 1925. évi március hó 9-én tartott közgyűlésének határozatából betérjeszti megerősítés végett azon határozatát, amely szerint a dencsházai ref. egyház a tulajdonát képező rétnek, amely rét házhely céljaira az Országos Földbirtokrendező Bíróság útján igénybe vétetett — kicserélését mondotta ki másfélszer akkora területért.

Az egyházmegyei közgyűlés a dencsházai ref. egyházközség 1926. március 9-én hozott közgyűlésének azon határozatát, amely szerint az egyház tulajdonát képező rétnek másfélszeres területért leendő kicserélését mondta ki — megerősíti és azt végleges jóváhagyás végett egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

57. A pécsi ref. egyházközség 1925. november 29-én tartott közgyűlési határozatát, amely szerint a pécsi ref. egyház az Országos Földbirtokrendező Biróság útján üszögi Grosz Jenő birtokából 17 kat. hold 1168 □-ölnyi területhez jutott, amely területet 2 kat. hold 432 □-öles területtel együtt megszerzett és Pécssett, 1925. november 25-én kelt megállapodás alapján 1925. október hó 1-től 12 éven át 1937. szeptember hó 30-ig használatul Grosz Jenő birtokában hagyta — a megállapodásban részletezett bér fejében, megerősítés végett beterjeszti.

A közgyűlés a pécsi egyházközség ezen szabályszerű határozatát megerősíti és végleges jóváhagyás végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

58. Katádfai egyház összes épületeit tataroztatni óhajtja. Hi-e célra megadóztatta már. Kiadásai fedezésére azonban kénytelen igénybe venni takarékmagtárának összes készletét. Ezt illetőleg hozott szabályszerű határozatait felterjeszti jóváhagyás végett.

Egyházmegyei közgyűlés a katádfai egyházat felhatalmazza, hogy épületei tatarozására takarékmagtár gabonaállományát felhasználhassa.

59. Peterdi egyház templomtatarozásra 15 mm. 40 kg. búza-készletet óhajt igénybe venni takarékmagtárából.

Egyházmegyei közgyűlés megengedi, hogy a peterdi egyház a templomtatarozás költségeire a 15 mm. 40 kg. súlyú búzamenyiségét takarékmagtárából igénybe vehesse.

60. A bogdásai lelkész beterjeszti az egyházi közgyűlés, amaz 1926. június 2-án hozott presbiteri határozatának megerősítését tartalmazó jegyzőkönyvet, mely a lelkészi fajárandóság egy részét, — az adócsökkentési áll. segély valorizálása után, — kocsinként, az 1894. évi jelentő ív szerint 3 arany koronában váltaná meg, — ami kb. 33 kocsi fát tenne ki, s megfelelne 6 m. ölnök, — míg a másik 6 ölet természetben szolgáltatná be, vegyes, kemény, hasáb fában. E határozatot a lelkész is elfogadta, s kéri az egyházmegyei közgyűlésen e határozat jóváhagyását és megerősítését.

Egyházmegyei közgyűlés, látván, hogy itt bizonyos járulék befizetésének korszerűsítéséről lévén szó, nevezett egyház fameg-váltási határozatához hozzájárul, azzal mégis, hogy miután a lel-készi díjlevél egyes pontjainak megállapításánál, nem az 1894. évi jelentő ív az irányadó, hanem az adósegélyek kiutalásánál megállapított 1908. évi normál költségvetésében felvett összeg, — vagyis nem 3, hanem 5 arany korona kocsinként, — ennek követ-keztében a megváltandó fa ára fejében nem 3, hanem 5 koronát, illetve pengőt tartozik — annak idején adni — lelkészének a bogdásai gyülekezet annál inkább is, mert az adócsökkentési se-gély valorizálása, — ha megtörténik, — a bogdásai gyülekezet szintén 5 koronát fog kapni egy-egy kocsii fa árában.

61. Az adorjási egyház presbiteriuma beterjeszti az 1926. évi április 11-én felvett jegyzőkönyve ama határozatát, mely a Dani Lajos egyháztag által adományozott újtemető temetkezési rend-szabályát foglalja magában a következőkben:

a) minden sírhely kijelölése a mindenkor egyházgondnok joga és kötelessége, az ő tudta nélkül sír nem ásható. Az ez ellen vétők a presbiterium által 10 (tíz) pengő büntetésben elmarasz-talhatók;

b) a megkezdett sorban sorrend szerinti rendes méretű sírhely (3 m³) ingyenes, az ennél nagyobb sírhelyért a rendes sorban annyiszor 20 pengő fizetendő, ahány rendes méretű sír a kívánt sírhelyen elfér, a temető más részén választott sírhelyért, — mely 6 m.-nél nagyobb nem lehet, — 50 pengő fizetendő.

c) a temetőben, virágokon kívül, csak díszfák és cserjék (szomorúfűz, ciprus, fenyő, tuja) ültethetők, de mindig csak a gond-nok tudtával és engedelmével. Az ez ellen vétőt presbiterium 10 pengő büntetéssel sújtja s a gondnok az ő beleegyezése nélkül ültetett fát azonnal eltávolítani tartozik;

d) amíg az ótemetőben temetkező hely van, addig más vallá-súak az újtemetőbe nem temetkezhetnek. Amikor az ótemető tel-jesen betelik, a más vallásúak részére az új temetőben külön temetkező hely jelölendő ki, ahol a temetkezés a fent leírt szabály szerint történik, azzal a különbséggel, hogy a rendestől eltérő sír-helyért a más vallásúak kétszeres díjat tartoznak fizetni.

Egyházmegyei közgyűlés ezen bemutatott temetkezési rendszabályt jóváhagyja és megerősíti, egyben az adományozó Dani Lajosnak, nemes áldozatkészségét, — mint a mai világ ritka szép cselekedetét, — jegyzőkönyvében megörökíti, szép példaadásáért köszönetét fejezi ki, életére Isten gazdag áldását kéri.

62. Olvastatott az adorjasi egyházközség presbiteriumának 1926. május hó 9-én tartott gyűlésének és 1926. július 27-én tartott egyházközségi közgyűlésének ama határozata, hogy református elemi népiskoláját, átadja a politikai községnek. Az átadás szükségét indokolja a vallás- és közoktatásügyi miniszter újabb és újabb rendelete, mely a helyi forrásból eredő jövedelem quótáját egyre emeli; és a politikai község szűkkeblősége, mely nem siet segíteni az iskolafenntartónak, terhei — legalább részben való vállalása által.

Egyházmegyei közgyűlés, bár megérti a kicsinyke Adorjás nehéz helyzetét, bár sajnálja, látván, hogy roskadozik egyháza veteményes kertjének súlyos gondja alatt; még sem látja olyan nagyon sötétnek, reménytelennek a jövőt, hogy eme lépését helyeselni tudná és ezzel elvi álláspontját feladná.

Az adócsökkentési segély, bár lassú, de fokozatos valorizálása idővel enyhíteni fogja a terheket és lehetővé teszi, hogy áldozatok árán bár, de továbbra is fenntarthassa népiskoláját az egyház. Éppen ezért bizalommal fordul közgyűlésünk Adorjás áldozatkész népe felé és szeretettel kérjük arra, hogy próbálja még meg néhány évig, Istenben bízva, fenntartani iskoláját. Nem jelent annyi könnyebbséget, mint amennyi veszteséget — egyházunk tagjainak — az iskola átadása. Minél nehezebben tartja fenn, annál kedvesebb számára az ... és ha néhány év múlva sem könnyül a helyzet, akkor forduljon kérésével az egyházmegye közgyűléséhez.

63. Olvastatott a *Külső Somogyi Ref. Egyházmegye* esperesének átírtata, melyben a Külső Somogyi Ref. Egyházmegye amaz indítványát kéri pártolólág egyházmegyénk közgyűlése elé terjeszteni, mely szerint nyugdíjbavonuló és arra érdemeket szerzett öreg tanítóit különös kitüntetésképen az egyházkerületi közgyűlés igazgató-tanítói címmel tüntesse ki.

Hasonló indítvány egy ízben már felmerült a kerületi közgyűlésen, mikor is elutasításra talált.

64. Jövő évi közgyűlés helyének megállapítását közgyűlés az elnökségre bízza.

65. Közgyűlés bezárása.

Nyáry Pál főjegyző hálaadó imája után, gondnok a lefolyt ünnepélyes alkalmak áldásainak tovább gyümölcsöztetését kérve a közgyűlés tagjaitól; a közgyűlést bezárja.

BÍRÓSÁGI ÜLÉSEK JEGYZŐKÖNYVEI.

A)

1. A felsőbaranyai ref. egyházmegye időszaki tanácsa, mint fegyelmi bíróság Hegyi Kálmán terehegyi tanítónak az egyházmegye elnöksége által hivatalból szolgálatától felfüggesztő végzése elleni felebbezés ügyében, Harkányban, 1926. július 7-én megtartott tárgyalás után a következő

ítéletet hozta:

Hegyi Kálmán terehegyi tanítót felebbezésével elutasítja s 400.000 korona tárgyalási költség 15 nap alatti — különbeni végrehajtás terhe mellett — megfizetésében elmarasztalja.

Indokolás:

A beterjesztett iratok, nyilatkozatok, presbiteri határozat, az ügyészi vélemény alapján a felsőbaranyai egyházmegye időszaki tanácsa az egyházmegye elnökségének felfüggesztő végzését indokoltak ítéli, minthogy a jelzett nyilatkozatok a Hegyi Kálmán terehegyi tanító által elkövetett fegyelmi vétségeket bizonyítani látszanak, amely fegyelmi vétségek oly súlyosak és botrányt okozók, hogy a felfüggesztés az V. t.-c. 133. §-a, illetve 132. §. b) pontja szerint az egyház békéjének érdekében szükségesnek mutatkozott.

A fenti összegben, mint költségekben való elmarasztalás a fenti ítéletnek a következménye.

2. A felsőbaranyai ref. egyházmegye időszaki tanácsa, mint közigazgatási bíróság, Mészáros Sándor marócsai előkönyörgő-tanítónak a marócsai egyházközség ellen való keresete tárgyában, Harkányban, 1926. július hó 7-én megtartott tárgyalás után következőleg

ítélt:

A közigazgatási bíróság Mészáros Sándor marócsai előkönyörgő-tanító keresetének helyet adva, kötelezi a marócsai egyházközséget, hogy előkönyörgő-tanítójának a teljes díjlevél szerint való járandóságát 1925. évi január 1-től hiány nélkül szolgáltatassa ki s egyben kötelezi, hogy 400.000 korona tárgyalási költséget a felsőbaranyai egyházmegye pénztárába (Adorjás, u. p. Sámod) 15 nap alatt, különben való végrehajtás terhe mellett, fizesse meg.

Indokolás:

A tanítói fizetés alapja a díjlevél, melynek megcsonkítását az egyházi hatóság annál inkább sem engedheti meg, mert a kultuskormány az eredeti díjlevelek alapján fölvelt javadalmi jegyzőkönyvek szerint állapította meg a helyi javadalmak értékeségét és ezen az alapon vonta meg a marócsai előkönyörgő-tanítótól is az államsegélyt.

A költségek megítélése az elmarasztalás következménye.

*

3. A felsőbaranyai ref. egyházmegye időszaki tanácsa, mint fegyelmi bíróság a dunamelléki ref. püspök úrnak Ván Beniamin volt mohácsi segédlelkész ellen indított fegyelmi ügyében, Harkányban, 1926. július hó 7-én megtartott tárgyalás után a következőleg

ítélt:

A felsőbaranyai ref. egyházmegye időszaki tanácsa, mint fegyelmi bíróság Ván Beniamin volt mohácsi segédlelkészt vétkeinek nyilvánítja az V. t.-c. 34. §. 4. pontjában megjelölt fegyelmi

vétségében, melyet elkövetett az által, hogy a dunamelléki ref. egyházkerület egyházi főhatósága, a főtiszteletű püspök úr kétszeri felszólításának, miszerint előtte személyesen jelenjék meg, igazolatlanul ellenszegült, nem engedelmeskedett s ezért őt a 35. §. b) pontja szerint: feddésre ítéli s egyben kötelezi, hogy 400.000 korona felmerült tárgyalási költséget a felsőbaranyai egyházmegye pénztárába (Adorjás, u. p. Sámod) 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett fizesse meg.

Indokolás:

Vétkesnek kellett nyilvánítani panaszlottat a terhére rótt fegyelmi vétségben azért, mert a lelkész s így a segédlelkész is, az I. t.-c. 143. §. C), e) pontja szerint egyházi hatóságukkal szemben az őket megillető tiszteletet tanusítani, azok felhívásának készséggel engedelmeskedni, végzéseiket pontosan teljesíteni kötelesek. Viszont az I. t.-c. 185. §-a szerint a püspök jogos hatáskörébe tartozik, miszerint „a lelkészekre, segédlelkészekre stb. az egyházi szolgálat és kormányzás minden irányában kellőleg felvigyáz; minél fogva a szükséghez képest minden tisztviselőt jelentéstételre hívhat fel.” Ván Beniámin, mint mohácsi segédlelkész, a püspök úr kétszeri ily irányú felhívásának szegült ellen indokolatlanul, mert, amivel indokolni szeretné azt, hogy mért nem engedelmeskedett a püspök úr abbeli felhívásának, hogy előtte személyesen jelenjék meg, t. i. hogy beteg volt, — csak állítja, de semmivel sem igazolja. És ha tényleg beteg lett volna, képtelen lett volna a lelkész teendők végzésére is, és kérni kellett volna azok alól való ideiglenes felmentését és helyettesítését. Ezek alapján vétkessége nyilvánvaló s az eljárási költségben való elmarasztalása is ennek a folyománya.

B)

Felvétetett Mohácson, 1926. szeptember 8-án. Jelen vannak: Szalay Ferenc esperes és Mándy Sámuel gondnok elnöklete alatt: Nyáry Pál, Sipos Lajos, Halász Imre, vitéz Jávör János, Szabó Károly, Máthé Ákos, Morvay Ferenc, dr. Kenessey Aladár, dr. Narancsik József, dr. Szücs Ernő, Hoffer Kálmán, dr. Nagy József tanácsbírák.

Jegyzőkönyvvezető: *Melegh Dezső.*

Az V. t.-c. 13. §-ának rendelkezéséhez képest felhívja elnökség a bíróságot az időszaki tanács megalakítására.

Bíróság elhatározza, hogy két időszaki tanácsot alakít. Az egyik időszaki tanács tagjaivá megválasztja: *K. Mándy Sámuel* és *Nyáry Pál* elnöklete alatt: *dr. Narancsik József*, *dr. Szűcs Ernő*, *Máthé Akos*, *Sipos Lajos* rendes, *Szabó Károly* és *dr. Kennessey Aladár* póttagokat. A másik időszaki tanács tagjaivá választja *Szalay Ferenc* és *Morvay Ferenc* elnöklete alatt: *Szöllősy Antal*, *Halász Imre*, vitéz *Jávör János* rendes, *Sipos Lajos* és *dr. Berky Gyula* póttagokat.

Ezen jegyzőkönyv pontról-pontra hitelesítettet.

Mohács, 1926. évi szeptember 8.

Szalay Ferenc s. k. esperes, *K. Mándy Sámuel* s. k. e. m. gondnok, *Hoffer Kálmán* s. k., *Ádám Imre* s. k. hitelesítő biz. tagok, *Nyáry Pál* s. k. e. m. l. főjegyző, *Dr. Narancsik József* s. k. e. m. v. főjegyző, *Melegh Dezső* s. k., *Hidegh János* s. k. e. m. l. aljegyzők.

Ezen jegyzőkönyvet a hitelesített kéziratokkal megegyezőleg, ebben a 74 oldalra terjedő füzetben, a felső baranyai református egyházmegye megbízásából 150 példányban kiadtam.

Pécs, 1926. szept. 27-én.

Nyáry Pál,
egyh. m. lelkeszi főjegyző.

Tárgysorozat :

	Oldal
1. Közgyűlés megnyitása. <i>Nyáry</i>	7
2. Mohácsi emlékmű megkoszorúzása. <i>Nyáry</i>	11
3. Bereczky Albert felszólalása. <i>Nyáry</i>	11
4. Képviselők igazolása és megalakulás. <i>Nyáry</i>	11
5. Jegyzőkönyvvezetésről intézkedés. <i>Nyáry</i>	11
6. Jegyzőkönyv hitelesítők választása. <i>Nyáry</i>	11
7. Szavazatszedő bizottság kiküldése. <i>Nyáry</i>	12
8. Szavazatbontó bizottság jelentése. <i>Hidegh</i>	12
9. Megválasztott tisztviselők eskütétele. <i>Nyáry</i>	13
10. Mult évi közgy. elmaradt tagok igazolása. <i>Hidegh</i>	13
11. Jelen közgy. elmaradt tagok igazolása. <i>Hidegh</i>	14
12. Esperesi jelentés. Erre vonatkozó határozatok. <i>Nyáry</i>	14
13. Esperesi pótjelentés és erre vonatk. határozatok. <i>Nyáry</i>	21
14. Tárgysorozat megállapítása. <i>Nyáry</i>	23
15. Hátralék jegyzék. <i>Nyáry</i>	23
16. Javaslat helyettes és segédlelkészek kirendelése tárgyában. <i>Melegh</i>	24
17. Lelkészválasztások. <i>Melegh</i>	24
18. Tanítói választások. <i>Melegh</i>	25
19. Szabó József kisszentmartoni tanító eskütétele. <i>Melegh</i>	25
20. Új tanítók eskütétele. <i>Melegh</i>	26
21. Egyházkerületi képviselők kiküldése. <i>Nyáry</i>	26
22. Adócsökkentési segély felhasználására vonatkozó javaslatok. <i>Nyáry</i>	26
23. Segédlelkészek fizetésrendezését illető javaslat. <i>Nyáry</i>	27
24. Böközi lelkészi kör indítványa a vasárnap megszentelése tárgyában. <i>Nyáry</i>	27
25. Benkő-Nagy alapítványra eszközölt gyűjtésről jelentés. <i>Dr. Saorlay</i>	27
26. Ösztöndíjbizottság választása. <i>Nyáry</i>	28
27. Ösztöndíjak odaítélése. <i>Dr. Narancsik</i>	28
28. Varga Nagy István alapítványa. <i>Nyáry</i>	28
29. Kérészy Zoltán dr. felebbezése adóikvetés ellen. <i>Dr. Narancsik</i>	29
30. Pécsi ref. egyház kölcsönügye. <i>Dr. Narancsik</i>	29
31. Bogdásai tanító felebbezése presb. és közgy. határozatok ellen. <i>Dr. Narancsik</i>	29

32. Marócsai tanítói díjlevél. <i>Hidegh</i>	30
33. Besencei egyház kérelme. <i>Melegh</i>	30
34. Újmindszenti csatoló bizottság jelentése. <i>Melegh</i>	30
35. néh. Boncz F.-né alapító levele. <i>Dr. Narancsik</i>	31
36. Okorág kérelme lelkészlak házbéremelése tárgyában. <i>Dr. Narancsik</i>	31
37. Vajszlói birtokcsere. <i>Nyáry</i>	31
38. Csarnótai papézn kivetés elleni felebbezés. <i>Nyáry</i>	32
39. Siklói presb. létszámemelése. <i>Melegh</i>	32
40. Becefaí iskola-ügy. <i>Szabó</i>	32
41. Számvevőszék jelentése. <i>Papp Akos</i>	35
42. Tanügyi biz. jelentése. <i>Szabó</i>	37
43. Missziói biz. jelentése. <i>Szabó</i>	48
44. Siklói polg. isk. ig. tanács jelentése. <i>Melegh</i>	56
45. Segélykérvényi biz. jelentése. <i>Morvay</i>	59
46. Közalapi bizottság jelentése. <i>Dr. Saortay</i>	60
47. Nyugdíjbizottság jelentése. <i>Dr. Saortay</i>	61
48. Pécsi vallásvizsgákról jelentés. <i>Melegh</i>	61
49. Nagykőrösi tanítóképző int. kérelme. <i>Nyáry</i>	62
50. Dióviszlói egyházi javak bérbeadása. <i>Dr. Narancsik</i>	63
51. Drávafoki rendkívüli adókimetés. <i>Hidegh</i>	64
52. Drávacsepelyi rendkívüli adókimetés. <i>Hidegh</i>	64
53. Csarnótai rendkívüli adó. <i>Hidegh</i>	64
54. Pécsi ingatlan eladás. <i>Dr. Narancsik</i>	65
55. Adorjási ingatlan szerzés. <i>Dr. Narancsik</i>	65
56. Dencsházaí ingatlan szerzés. <i>Dr. Narancsik</i>	65
57. Pécsi ingatlanszerzés. <i>Dr. Narancsik</i>	66
58. Katádfa kérelme takarékmagtári tőke felhasználása iránt. <i>Nyáry</i>	66
59. Peterd kérelme takarékmagtári tőke felhasználása iránt. <i>Nyáry</i>	66
60. Bogdásai lelkészi faváltság. <i>Hidegh</i>	66
61. Adorjási temetői szabályrendelet. <i>Hidegh</i>	67
62. Adorjási iskola átadás a községnek. <i>Melegh</i>	68
63. Erdemes tanítók igazgatói címe. <i>Dr. Saortay</i>	68
64. Jövő évi közgyűlés helyének megállapítása. <i>Nyáry</i>	69
65. A közgyűlés bezárása. <i>Nyáry</i>	69
Bírószági jegyzőkönyvek. A) <i>Melegh</i>	69
B) Bírószági időszaki tanácsnak megalakítása. <i>Melegh</i>	

83.600

